

Naročnina

Dnevna izdaja
za državo SHS
mesečno 20 Din
polletno 120 Din
celoletno 240 Din
za inozemstvo
mesečno 35 Din
nedeljska izdaja
celoletno v Jugosla-
viji 80 Din, za
inozemstvo 100 Din

SLOVENEK

S tedensko prilogo »Ilustrirani Slovenec«

Uredništvo je v Kopitarjevi ulici št. 6/III
Rokopisi se ne vračajo, nefrankirana
pisma se ne sprejemajo. Uredniška
telefon številka 50, upravniška številka 325

Političen list za slovenski narod

Uprava je v Kopitarjevi ul. št. 6 - Čekovni
račun: Ljubljana št. 10.650 in 10.349
za inzerate, Sarajevo št. 7563, Zagreb
št. 39.011, Praga in Dunaj št. 24.797

Cene oglasov
1 stolp, peti vrsta
malih oglasov po 50
in 2 D, večji oglaš
nad 45 mm višine
po 1 Din 2-50, veliki
po 3 in 4 Din, v
uredniškem delu
vrstica po 10 Din
Pri večjem g
naročilu popust
Izide ob 4 zjutraj
rezen pondeljka in
dneva po prazniku

Za večjo jasnost.

Glavno glasilo radikalne stranke je za-
pisalo 18. novembra na adresu g. Svetozarja
Pribečevića par zelo značilnih besed. Iz njih
se jasno razbere, da za politiko tako zvanih
samostojnih demokratov v naši državi ni več
mesta. Po osmih letih, odkar obstoja Jugosla-
vija, je najmočnejša srbska stranka, ki daje
naši državi politiki smer, uvidela, da je po-
litična koncepcija, s katero se hvalita gg. Pri-
bečević in Žerjav, za našo državo pogubna in
da je zato prelom merodajnih krogov s poli-
tičnim programom SDS definitivno. Zato se
popolnoma strinjamo s »Samoupravo«, ako to
dejstvo označuje kot »velik napredek v raz-
voju naše notranje politike«.

Organ radikalne stranke je politiko g.
Pribečevića jako prav pogodil. To je politika,
ki je šla dosledno za tem, da, izkoriščajoč
zablode, nesporazumljenja ter spore med ju-
goslovanskimi narodi pred zedinjenjem, kuje
v novi državi zase strankarski kapital, da bi
samostojna demokratska klika s pomočjo naj-
jašnje srbijanske stranke tlačila svoje politične
nasprotnike med Hrvat in Slovence, podti-
kujoč le tem protidržavno mišljenje in čuvstva.
Ako je radikalna stranka uvidela, da je ta
politika, ki plove pod lažno zastavo narodnega
in državnega edinstva, v resnici le politika
razdvajanja naroda in države, ki hoče ustvar-
jati privilegirance na eni in manjvredne zati-
rance na drugi strani, kakor se izraža »Samo-
uprava«, potem je treba to dejstvo toplo po-
zdraviti. Ostanje nam le še želeži, da najjača
srbska stranka prelom s to politiko še bolj
podčrta s tem, da sama v svoji sredi čimprej
praktično popolnoma likvidira ideologijo, ki
jo je svojčas v razvništvu z gg. Pribečevićem
in Žerjavom žalilob kar najizdatneje pod-
pirala.

Radikalni organ se zdi — ako smemo
verjeti besedam — da potrebo dejanskega
preloma s to laždržavotvorno politiko prav
umeva, ko Pribečeviću priporoča, naj se spri-
jazni z dejstvom, »da se mora v kraljevini
Srbov, Hrvatov in Slovencev v istini čuti i
hrvatska i slovenska beseda zraven srbske in
z njoc. To je dejansko in v bistvu to, kar je
SLS v imenu slovenskega naroda vedno za-
htevala kot najbolj poglobljeno postulat svojega
političnega avtonomističnega programa. Kajti
v tem je faktično priznanje enakopravnosti
Slovencev, pa naj jih potem kdo imenuje, ka-
kor mu drago. To je postulat naravnega
prava, po katerem hočemo Slovenci v državi
veljati toliko kolikor Hrvati in Srbi, po ka-
terem hočemo, da se ne štejejo naši glasovi
kot brezizdatne edine skupne vsote, ampak
hočemo biti pripoznani kot Hrvat in Srbom
enakovredna edinica, po katerem zahtevamo,
da se država vlada v sporazumu z nami in da
se upošteva slovenska beseda enako kakor
hrvatska ali srbska. Zato se le čudimo, kako
more »Samouprava« v taistem članku ponav-
ljati gnjili pribečevićevski šlager, da Slovenci
vodimo »neko partikularistično politiko«, ko
vendar naš voditelj na celjskem zboru zaup-
nikov ni poudaril ničesar drugega kakor to
iz naravnega prava čisto logično izhajajočo
zahtevo, ki jo glasilo radikalne stranke samo
priznava kot edino pravo in možno v državi
Srbov, Hrvatov in Slovencev.

Zato je tudi čisto absurdno govoriti o
nekaterih protokolih, ki da naj jih SLS pod-
piše. SLS ne bo ničesar podpisala in se ne
bo na nič vezala, ker je že vezana na svoj
politični in kulturni program, ki v prvi vrsti
podčrtava samobitnost, enakopravnost in av-
tonomnost naroda v državi in izključuje vsako
podrejenost manjvrednih pod privilegiranimi
ali številčno slabših pod močnejšimi kot ne-
moralen in nesprejemljiv princip. To niso
nobene »državopravne« zahteve, ampak po-
stulati krščanskega moralnega nazora o dru-
žbi. V toliko naj blagovoli »Samouprava« ko-
rigirati svoje zmotne pojme, izražene v članku
od 16. novembra. Ako bodo vodivni radikalni
krogi izvajali zadnje praktične konsekvence
iz svojega tam naznačenega stališča napram
Pribečeviću politiki, bodo videli, da se v
bistvu strinjajo z nami in da ni treba za to
nobenih posebnih »paktov« z nami. To so
ostanki iz starih »državopravnih« orientira-
nih časov, ko so igrala toliko vlogo razna
»pacta conventa«. Slovenci pa nismo nikoli z
nikomer sklepali takih paktov, ker je naš
narodni politični in kulturni program bil ved-
no isti: da veljamo enako kakor vsak drugi
in da se more in mora vladati vedno le v
sporazumu z nami.

Naročajte »Slovenca«!

Slovenci imajo pravico, da jih v vladi zastopa stranka, ki so ji dali zaupanje.

ZNAMENIT ČLANEK V »RADIKALU«. — SLS RESNIČNA IN ZAKONITA ZASTOPNICA
SLOVENSKEGA NARODA. — VZTRAJNOST IN MOŽATOST SLOVENCEV. — SLS IN DR.
KOROŠEC BRANITELJA IN TEMELJA POLITIČNE MORALE V DRŽAVI. — SLS BRANI
DRŽAVO TUDI PRED NOTRANJIMI SOVRAZNIKI. — KOMBINACIJE »NOVOSTI«. —
KRALJEVO KRONANJE.

Belgrad, 17. nov. (Izv.) Današnji »Radi-
kal« prinaša na uvodnem mestu članek, v ka-
terem se bavi z našim celjskim kongresom,
posebno z govorom našega voditelja, g. dr.
Korošca. Med drugim pravi sledeče:

»G. dr. Anton Korošec je imel resen in
dokumentaren govor in ne opuščamo prilike,
da se ne bi nanj posebej ozrli. To je tembolj
potrebno, ker se je v naši javnosti že pričelo
intrigirati in spreminjati pravi smisel tega
govora. G. dr. Anton Korošec je naglasil v
svojem govoru dve glavni stvari. Na eni
strani, da je SLS zastopnica Slovencev in da
tako kakor hoče državna vlada kraljevine SHS
v resnici imeti večino Srbov in resnično ve-
čino Hrvatov, tudi ne sme biti nobene vlade
brez večine Slovencev. Na drugi strani je g.
dr. Korošec popolnoma pravilno naglasil, da
SLS ne more in ne mara spreminjati svojega
programa za to, da bi lahko stopila v vlado.
Po našem mnenju sta obe te dve stvari, ki jih
je g. dr. Korošec naglasil, tako naravni in
upravičeni, da ju morajo resni ljudje smatrati
kot političen aksiom. Če bi se našli drugačni
ljudje, bi bilo to samo znamenje lahkomišlje-
nosti in nekulturnosti.

Ponovno smo že približali laž, ki jo širijo
v belgrajski javnosti nekaki tipi, namreč da
SLS dejansko in zakonito ni zastopnica Slo-
vencev in so se zato neprestano iskali nekaki
zastopniki Slovencev. Zato je danes dober in
vesel znak, da se je pod dejstvom življenja
razkrinkala zakulisna igra in da je prodrla
resnica, da je SLS resnična in zakonita zastop-
nica slovenskega naroda.

To je prvi večji korak k ozdravljenju in
razčiščenju odnosov v tej smeri. Zato se
moramo nad tem pojavom samo veseliti. SLS
moramo k tej veliki moralni zmagi samo če-
stitati. S svojim dosedanjim ponašanjem v
pravi smeri je dočkala svojo pravico. Sedaj
ji morajo tudi največji zaslepljeni priznati
pravico zastopnice Slovencev. S svojo vztraj-
nostjo, ki jo je dosedaj pokazala, je v prah
strla vse svoje nasprotnike tudi v drugi smeri.

Kar se tiče zahteve, da mora SLS spre-
meniti svoj program, moramo predvsem na-
glasiti, da je takšna zahteva nesmiselna in
tudi nemogoča. Če bi se uvedel takšen način
izsiljevanja, bi nastal še večji razpor. Slovenci
imajo brezdvoma pravico, da jih v vladi za-
stopa stranka, kateri so izrazili svoje zaupa-

nje. Zato je prav, da je dr. Korošec to v svo-
jem govoru naglasil.

SLS in njenemu voditelju, tako završuje
ta članek »Radikala«, je treba k vztrajnosti
in možatosti v nastopu častitati. Završamo
vsak napad, ki gre za tem, da bi se v tej
državi razbilo prepričanje, da sta SLS in njen
voditelj g. dr. Korošec istočasno branitelja in
temelja politične morale v naši državi. To ni
torej samo borba za lastno stranko in njen
program! To ni samo borba za Slovenijo in
Slovenec! Slovenci so na ta način možato
stopili v borbo za moralo v kraljevini SHS
proti nemoralnemu in razdirajočemu neprija-
telju. Istotako so svečano in jasno na svojem
sestanku dali vedeti, da bodo možato branili
tudi to državo tudi pred vsemi notranjimi so-
vražniki.

Tudi drugi listi se še vedno bavijo z go-
vorom g. dr. Antona Korošca. Popoldanske
»Novosti« prinašajo še celo sledeče kombina-
cije, ki so seveda kombinacije »Novosti«. Ra-
di zanimivosti jih prinašamo:

»G. dr. Anton Korošec je na celjskem
kongresu SLS govoril o tem, kako morajo se-
staviti vlado zastopniki treh največjih poli-
tičnih strank, torej radikali, radičevci in SLS.
Ti namreč predstavljajo v parlamentu večino,
Srbov, Hrvatov in Slovencev. Na ta način bi
se dosegla sprava in najbolj bi se zadovo-
žele Srbov, Hrvatov in Slovencev za spora-
zum. To sicer določa tudi ustava v prvem
členu, ki pravi, da je naša država ustavna,
parlamentarna kraljevina Srbov, Hrvatov in
Slovencev. Tako bi se dosegel ta sporazum.
Iz jasnih izjav g. Stjepana Radića in iz go-
vora g. dr. Korošca se da sklepati, da se je
delalo na tem in da se na tem dela; potem
pa bi se sestavila nova vlada. V tej vladi bi
bili voditelji strank g. Nikola Pašić, g. Stepa-
n Radić in g. dr. Anton Korošec. G. Nikola
Pašić bi bil predsednik, g. Marko Trifković
pa podpredsednik. Ta vlada bi takoj pričela
razpravljati o proračunu, sprejela zakon o
davčni reformi, o agrarnih odnosih v DM-
maciji in nettunske konvencije. Meseca maja
bi izvedla kraljevo kronanje v Zici, Zagrebu
in Ljubljani. Potem bi bilo mogoče iti na vo-
litve.«

Takšnim kombinacijam se pripisuje to-
likšna verjetnost, da celo kroži lista mini-
strov in se g. dr. Korošcu podeljuje portfelj
železniškega ministrstva.

Za sadilke tobaka v naši državi.

PRETIRANI FISKALIZEM. — TRPLJENJE UBEGEGA KMETA. — GOVOR NAROD-
NEGA POSLANCA IVANA VESENJAKA.

Belgrad, 17. nov. (Izv.) Skupščina je da-
nes sprejela in končala dvoje zelo važnih del.
Izvolila je namreč odbor za proučitev kon-
vencij z Romunijo: o prometu z golobi-pismo-
noši. Nadalje je sprejela poročilo imunitetne-
ga odbora o tem, da se nekateri poslanci iz-
ročijo sodišču. Z ozirom na tako važni dnevni
red je bila skupščinska dvorana skoro popol-
noma prazna, kar se v zadnjem času zelo če-
sto dogaja, ker so na dnevnem redu večinoma
takšni slični važni posli. Le opozicija poskrbi
za kakšne važne zakonske predloge. Pa še
večina navadno odbije.

Zato je opozicija tudi danes predložila
zakonski predlog o oprostitvi monopolskih
kazni. Kakor znano, je ta kazen ogromna. V
večina slučajih se kaznujejo povsem nedolžni.
Radi tega je bilo pričakovati, da bo vlada ta
predlog sprejela.

Predlog je zagovarjal musliman dr. Be-
hmen, ki je zahteval ukinitve velikanskih
kazni, s katerimi se kaznujejo bosanski kme-
tje, ki še vedno mislijo, da je v veljavi stari
monopolski zakon, ne pa srbijanski zakon. Po
starem zakonu so se tudi sedaj ravnali. Se-
daj so jih zadele visoke kazni, ki gredo tako
visoko, da jih ne samo popolnoma uničijo,
ampak gredo še čez.

V imenu Jugoslovanskega kluba je pod-
piral predlog za oprostitve kazni poslanec
Ivan Vesjenjak. Izjavil je, da je svojčas fi-
nančni minister na prošnjo Jugoslov. kluba
z ozirom na gospodarsko stanje v Sloveniji

dovolil sajenje tobaka tudi v Sloveniji. Po
preteku dveh let je finančna uprava to dovo-
ljenje preklcala. Posledica dveletnega sajenja
je bila, da se je tobakovo seme razmnožilo in
je čisto proti volji in brez znanja posestnikov
vzkliklo ob plotih in tratah, torej niti ne na
njih. Tudi na njihah so brez vednosti in so-
delovanja posestnikov vzklikle nekatere bilke.
V vseh teh slučajih, kakor tudi v nekaterih
drugih se je zgodilo, da so finančne uprave
več kot strogo kaznovale na podlagi razšir-
jenega srbskega zakona. Kazni so bile tako
visoke, da so posestniki vsled slabega gospo-
darskega stanja posestniki. Tako se uničuje na
stotine malih posestnikov. Nameravana bla-
godat se je spremenila v strašno nesrečo. Za-
to poslanec apelira na vlado, da sprejme nu-
jnost zakona, za katerega bo Jugoslov. klub
glasoval.

Finančni minister je odbil nujnost pred-
loga. Nato je skupščina prešla na dnevni red.
Ob navzočnosti par poslancev je sprejela zgo-
raj omenjeni dve važni zadevi. Prihodnja seja
bo jutri. Ministri bodo odgovarjali na inter-
pelacije črnogorskih poslancev o uporabi kre-
ditov za graditve javnih objektov v Črnigori.

IZGNANI ITALIJANSKI KOMUNISTI.

Rim, 17. nov. (Izv.) Iz Bologne poročajo,
da je bilo na podlagi novega zakona o zaščiti
države izgnanih 10 komunistov, ki bodo pre-
peljani na mejo in tam izgnani.

Ljubljanski škof dr. Jeglič v Belgradu.

Belgrad, 17. nov. (Izv.) Ljubljanski kne-
zoškof dr. Anton Bonaventura Jeglič je danes
prispel v Belgrad. Prevzvišeni bo tu ostal dva
dni. Obiskal bo ministre in merodajne kroge,
da jih zainteresira za veliko nesrečo, ki je za
dela v zadnjem času Slovenijo.

Premirje med radikali.

Belgrad, 17. nov. (Izv.) Snoči ob 12 se je
končala seja Pašićevih in Uzunovićevih pri-
stašev. Kakor smo slutili, ni prišlo do kakšne-
ga efektivnega, dalekosežnega in pomembnega
sklepa. Javnost se je obvestila o tem, da so
se prijatelji, ki so se sestali, sporazumeli v
toliko, da so ugotovili, da sploh ni bilo med
njimi nobene načelne razlike. Do načelnega
sklepa ni prišlo nobenega. Zdi se, da je edina
posledica tega sestanka, da bo prišlo do klub-
ske seje, česar se je Uzunovićeva vlada dose-
daj vedno branila. Na ta način bi se radikal-
nemu klubu dala možnost spregovoriti besedo
o politiki sedanjega vlade. Pri tem seveda niso
izključena in nemogoča izmenavanja. Jasno je,
da se pašičevci niso sporazumeli, niti spora-
zuma iskreno ne žele. Danes so na vsa usta
trabili, da je Pašić z izidom snočnjega sestanka
nezadovoljen, češ, da se niso sporazumeli.
Zato javnost na sporazum v radikalni stranki
zaenkrat ne polaga nobene važnosti. Pričakuje
se od njega le to, ali bo vlada res delala
dalje. Za sedaj se tega nikjer ne opaža.

SEJA OPOZICIJE.

Belgrad, 17. nov. (Izv.) Dopoldne se je
vršila seja voditeljev ožje opozicije, na kateri
so razpravljali o položaju. Nato se je govorilo
o pobotanju med radikali, na katerega nihče
ne verjame, da bi bilo sploh možno. Ožji blok
je nadalje sklenil, da bo odločno nastopil
proti načrtu kazenskega zakonika, posebno
proti določili, ki zahteva smrt za politične
zločine.

Radić se opravičuje Bodreru.

Belgrad, 17. nov. (Izv.) Stjepan Radić je
danes odpotoval iz Belgrada. Dopoldne ga je
poklical k sebi zunanji minister dr. Ninčić,
kamor je šel Stjepan Radić v spremstvu mi-
nistra Puelja. V kabinetu zunanjega ministra
se je Stjepan Radić sestel s tukajšnjim itali-
janskim poslanikom Bodrerom. Kakor neka-
teri pripovedujejo, se je Stjepan Radić pri tej
priliki italijanskemu poslaniku opravičil in
obenem izjavil, da bo njegov klub glasoval
za nettunske konvencije. Zlobni jeziki celo
pripovedujejo, da sta se Stjepan Radić in
Bodrero pri tej priliki celo poljubila.

Občinski zakon.

Belgrad, 17. nov. (Izv.) V notranjem mi-
nistrstvu izdeluje posebna komisija zakonski
načrt o občinah, enoten za vso državo. Glede
tega zakonskega načrta obstoja med radičevci
in radikali precejšnja razlika, tako glede delo-
kroga in glede pravice kaznovanja po občin-
skih oblasteh. Misli se pa, da se bodo radikali
in radičevci kmalu sporazumeli, tako da bo
tudi ta zakon prišel pred skupščino.

Delavske konvencije.

Belgrad, 17. nov. (Izv.) Poseben odbor je
danes sprejel dvanaest mednarodnih delavskih
konvencij, ki so jih vse države pred nami že
ratificirale. Vseh konvencij je dvajset. Vendar
je naša vlada predložila odboru samo dva-
najst konvencij, osem pa jih je zadržala, med
njimi konvencijo o osemurnem delavniku.

Odvetniški zakon.

Belgrad, 17. nov. (Izv.) Odssek za odvetni-
ški zakon je danes sprejel ves načrt odvetni-
škega zakona od poglavja 7. do konca, to je
do poglavja 16. S tem je odssek končal svoje
delo. Pri tej priliki so bili sprejeti glavni spre-
minjevalni predlogi Ljubljanske odvetniške
zbornice k čl. 121. in 127., ki jih je predlagal
poslanec Gosar. Spreminjevalne predloge k
čl. 86. in 119. je vladna večina odbila.

SENATOR JOHNSTON V SARAJEVU.

Sarajevo, 17. nov. (Izv.) Danes zjutraj je
prispel semkaj amer. senator Johnston, eden
izmed najbolj znanih propagatorjev antialko-
holnega pokreta v Ameriki. Senator Johnston
bo imel jutri v veliki dvorani občinskega sveta
predavanje o antialkoholnem pokretu.

Radičev shod v Dol. Lendavi.

Ali je bil Radič res tako naiven, da je mislil, da pade celo Prekmurje pred njegove noge, kakor je to med drugim naglašal g. Matošić v »Juturnjem listu« in »Obzoru« in ga je to pripravilo do tega, da se je podal na tako dolgo pot, ali pa se mu je zahotelo zabave. Dejstvo je, da je prišel in za nas je dobro, da nas je obiskal, kajti po njegovem osebnem nastopu lahko še z večjo gotovostjo trdimo, da je Prekmurje slovensko in hoče ostati slovensko. Tega ne bo mogel zatajiti niti sam Radič, ki je doživel v Dolnji Lendavi tako »zmago«, da niti banketa ni hotel počakati, temveč se je takoj po shodu odpeljal.

Kako da je bil shod obiskan, si najlažje javnost predstavlja, da števila niti »Juturnji list«, ki drugače vidi na Radičevih shodih vedno desetstisoče naroda, ne upa povedati, temveč se previdno izviže. Še nekaj je zanimivo iz »Juturnjega lista«. Radič je bil pozdravljen z »Eljen Istvan Radics«.

Kakor smo naprej pričakovali, tako se je vse godilo. Brez godbe Radič ne more imeti shoda. Ob priliki zadnjega shoda v avgustu je ropotala po ulicah le ena godba in je zvalila skupaj do 400 ljudi. Sedaj sta bili dve godbi in njima se ima Radič zahvaliti, da se je zbralo 800—1000 ljudi; mešanica moških, žensk in otrok, ki so kričali Radiču »eljen«. Razen Radiča je nastopilo še šest govornikov. Med govori je moral Radič slišati pikre medklice: kaj nam je dal in mnoge druge naslove, ki ne spadajo v javnost in se tudi ne dajo v slovenski tako »lepo« izraziti, ker so bili pristno mažarski.

Na banketu Radič ni hotel ostati. Najbrž ga je bolelo, da je njegova oseba vzbudila v Dolnji Lendavi tako malo zanimanja. Drugi pa so v »Kronici« pili in peli ob zvokih godbe, kakor je to navada, če »seljačak« gospoda priredi shod.

Radič in naši »neodvisni« radičevci so pričakovali zmagovalce, a niso ga doživeli. Par mažarskih »eljen«-ov, ki pa jih je od časa do časa zadušilo kričanje proti Radiču, to je bilo vse. Nastopili so maloštevilni Radičevi pristaši, Prekmurje pa je molčalo. To je tudi razumljivo. Prekmurjski narod je govoril dne 29. avgusta in takrat je izjavil: slovenska mati nas je rodila, slovenska kri se nam pretaka po žilah, zato je vsak izdajca, ki govori drugače. Prekmurje je takrat izreklo svojo sodbo. Ta sodba je neizpremenljiva, zato je Radič zastoj pričakoval, da bo sprejet z odprtimi rokami. Sodba je ena in ta je bila že prej izrečena.

S ponosom lahko trdimo, da je naš narod politično dozorel. Bali smo se, da nasede kričeči reklamanti na Radičevim imenom. Strah je bil prazen. Radič je doživel poraz in mi mu zagotavljamo, da ni daleč čas, ko izgubi tudi teh par tisoč glasov, ki jih je dosedaj dobil. Njegov osebni nastop v Murski Soboti in D. Lendavi nam je porok za to.

Kitajska zunanja politika

Kitajska meščanska vojna, ki divja že štiri leta, se še vedno širi; na nogah je cela vrsta armad in armadnih ostankov. Država je dejansko razpadla v dva dela: Južno Kitajsko s Kantonom kot glavnim mestom in Severno Kitajsko s Pekingom, kjer stoji sicer takojimenovalna centralna vlada, ki pa v Južni Kitajski nima prav nobene oblasti in nobenega vpliva in mora tudi v severnem delu deliti oblast z generali in guvernerji.

Kakor pa je Kitajska naznotraj raztrgana, tako je nazunaj edina. Vsi Kitajci brez razlike hočejo, da se Kitajska osvobodi vsakega varuštva in odpove vse krivične trgovinske pogodbe, ki so se ji bile v časih njene slabosti vsilile. Velesile so se nekaj časa zanašale in podpirale vojskovodjo Čanga, ker so upale, da jim bo potem služil kot orodje proti revizijskim nameram Kitajcev. Toda varale so se; iz prijatelja Japoncev in Angležev se je Čang prelevil v enako neizprosno zagovornika kitajskih narodnih interesov. Po njegovem prizadevanju je v Peking prišla na krmilo vlada, ki jo vodi odlični državnik: Wellington Koo. Ta vlada je odločno nacionalna in vodi tisto zunanjo politiko, ki jo kitajski narod zahteva. Poslala je angleški vladi oster protest, ker so angleške križarke obstreljevale Vanšien, pri čemer je bilo ubitih do tisoč oseb. Še značilnejše njeno dejanje je pa odpoved kitajsko-belgijske trgovinske pogodbe iz leta 1867., ki dovoljuje Belgiji čisto enostransko vse mogoče ugodnosti, eksteritorialne pravice in carinske predprave. Enako enostranske pogodbe so imeli tudi Nemci in Rusi, ki so pa začasa svetovne vojne propadle. Kitajska vlada hoče sedaj odpovedati tudi še kitajsko-japonsko pogodbo, ki spada tudi še med pogodbe, ki jih smatrajo Kitajci za krivične. Na drugačni podlagi sta bili sklenjeni trgovinski pogodbi z Anglijo in Ameriko in kakor kažejo prilike, Kitajci teh pogodb ne bodo odpovedali.

V vprašanju nacionalnih ciljev, predvsem glede revizije trgovinskih pogodb, sta pekinška in kantonska vlada popolnoma složni, a za njima stojijo vsi Kitajci. Zato je umljivo, da so velesile, ki so sicer Kitajski ob vsaki priliki narekovale svoje zahteve, precej tihe in rezervirane, ko se na Kitajskem uničuje imetje njihovih državljanov. Zato se kroti celo Japonska. Belgija se je zaradi od-

povedi trgovinske pogodbe obrnila na haški sodni dvor in bo v zmislu črke tudi zmagala, toda vprašanje je, ako se bo Kitajska razsodbi podvrgla.

Gospodarski položaj Kitajske je obupen; spričo notranjih nemirov in neredov je vsa uvoz in izvoz skoro popolnoma prenehal, vrednost srebrnega dolarja je silno padla. Bojkot proti angleškemu blagu se nadaljuje, angleška trgovina malone popolnoma počiva. Anglija se skuša približati kantonski vladi in skleniti z njo posebne pogodbe proti temu, da bi ji priznala suverenost. Toda spričo današnjega razpoloženja med Kitajci ni misliti, da bi Angliji igra uspela.

Konec angleške rudarske stavke.

Po skoro sedemmesečnem boju izgleda, da gre angleški rudarski spor h koncu. Po zadnjem glasovanju delegatov, ki so z majhno večino 432.000 glasov proti 352.000 priporočili organizacijam, naj sprejmejo pogoje delodajalcev po posameznih distriktih, smatrajo oficialni krogi, da je stavka končana. Kajti malo verjetno je, da bi posamezni distrikti pogojev ne sprejeli.

Pogoji, pod katerimi naj bi se sklenil mir, nikakor ne predstavljajo diktata s strani delodajalcev, čeprav seveda delavci po večini z njimi niso zadovoljni. Gre za kompromis, v katerem morajo delavci sicer veliko popustiti, vendar se jih ne more smatrati za premaganice, ki brezpogojno klonijo.

Glavna načela tega kompromisa so: V vsakem distriktu se ustanove posebni uradi, ki jim predseduje neodvisni in nepristranski predsednik. Ti uradi določajo delovna razmerja po distriktih. Sistem določanja plač po uspehu produkcije, kakršen se je določil leta 1921., ostane še nadalje. Ugotovi se minimalna plača, ki ne sme biti nižja kot je bilo določeno leta 1921. Določa se skupna instanca, ki bo ugotavljala cene, po katerih naj se dobavlja premog prijateljskim koncernom.

Delavstvo bo torej šlo na delo pod silno različnimi pogoji v posameznih distriktih. Delovni čas se zviša, plače se znižajo za povprečno 12 odstotkov. Ta kompromis velja za tri leta. Vendar je zelo dvomljivo, da bi bilo mogoče toliko časa vzdržati mir, če ne bo industrija takoj pristopila k reorganizaciji, kakršno je priporočila premogovna strokovna komisija. Kajti, če bodo premogovniki pasivni, so iluzorne vse določbe, ki z zvišanjem produkcije vežejo zvišanje plač. Vlada bo gotovo z vso silo pritiskala, da podjetniki reorganizacijo takoj prične izvajati, kajti sicer je ves kompromis, ki je veljal toliko sto milijonov, brez haska.

Miroljubna Jugoslavija.

Belgrad, 17. nov. (Izv.) Z ozirom na govorice, ki se širijo v inozemstvu, da Jugoslavija zbira oborožene čete proti Italiji in da v Jugoslaviji prevladuje bojno razpoloženje proti Italiji, je pomočnik zunanjega ministra g. Jovan Marković izjavil: Poročila o koncentraciji naših čet na italijanski meji so vzeta iz oblakov. Vsa svetovna javnost se je po vojni mogla prepričati, da smo brezpogojni prijatelji miru in da vodimo zunanjo politiko izključno v duhu ohranitve miru. To velja posebno še z ozirom na Italijo, s katero smo zvezani s prijateljsko pogodbo. Še veliko težji razlogi kot je bilo poslednje razburjenje enega dela naše javnosti ne bi mogli motiti naših odnosov z Italijo.

Tudi Stjepan Radič je označil vse vojne priprave Jugoslavije kot fantazijo. Jugoslavija hoče mir, je dejal Radič, in je dovolj močna, da ga vzdrži, ker ima najboljše vojske na svetu.

Madjarske volitve.

Budimpešta, 17. novembra. (Izv.) Danes prinaša »Uradni list« odlok notranjega ministra, s katerim postavlja termin za volitve v spodnjo zbornico od 8. do incl. 16. decembra 1926., za volitve v zgornjo zbornico pa od 3. do incl. 10. januarja 1927.

Budimpešta, 17. novembra. (Izv.) Socialno-demokratska stranka se je že podala v volilni boj. Proti obstoječemu vladnemu režimu zahtevajo socialni demokratje popolno svobodo tiska in združevanja, splošno in tajno volilno pravico, glasovanje o spremembi sedanje državne oblike, republikansko ustavo in delavsko zavarovanje. V zunanjepolitičnem oziru pa zahtevajo madjarski socialni demokrati mir s sosedi in mir z Evropo.

Budimpešta, 17. nov. (Izv.) Ker je bila dosedanjim poslancem podaljšana pravica do brezplačne vožnje tudi za časa volitev, je grof Palavicini naslovil na zborničnega predsednika protest, češ, da je na ta način dosedanjim poslancem agitacija za prihodnje volitve znatno olajšana.

EISLERJEVA AFERA.

Praga, 17. novembra. (Izv.) Veliko senzacijo je vzbudila tukaj vest, da je preiskovalni sodnik v znani dr. Eislerjevi aferi odložil to svojo funkcijo. Govori se, da ni tega storil prostovoljno.

Praga, 17. novembra. (Izv.) »Osvobojeni« doznava iz parlamentarnih krogov, da se bo v zadevi Koburske afere sestavila posebna parlamentarna komisija, ki naj to afero temeljito preišče.

Beleške

△ Oportunisti smo postali klerikaleci v »Jutru«. Zato je vse besno glasilo SDS in bljuva strel in grom na nas. Oportunistem SLS v načelih si je »Jutro« sicer grdo izmislilo, da ima nov šlager proti nam, pa recimo da smo oportunisti. Kaj bi moralo »Jutro« pisati? Pohvaliti bi nas moralo! Pred par meseci nas je »Jutro« zmerjalo, »da gonijo klerikaleci brezplodno avtonomistično lajno, da s svojo trmo škodujejo Sloveniji, pred štiri najstimi dnevi je slovesno oznanjalo ničevolaž, da smo prodali avtonomijo, no in danes, ko se je izkazalo, da SLS niti ni trmast, ampak uvidevna v taktiki, niti ni svojega programa izdala ne prodala, danes piše »Jutro« o skrajnem oportunistu SLS... Je razumljivo, da napadate, ali vsaj pametno napadajte, gospodje SDS, in se ne smešite.

△ Revizija ustave danes ni aktualna, ker po preokretu radičevcev v skupščini ni nobene večine, ki bi jo mogla izvesti. To je povedal dr. Korošec. Nič novega ni v teh besedah. Vsak državljani je vedel, da potem, ko so Hrvatje zapustili svoj državnoopravni program, za Slovence v tem oziru ni druge pomoči kot delo in čakanje, da se politika evoluciona v zmislu slovenskih zahtev. To je bilo jasno že lani po Pavle Radičevem govoru. Zakaj tirja sedaj »Jutro«, da bi moral dr. Korošec v Celju to dejstvo še enkrat podčrtati, tega menda samo ne ve. Vpije pa »Jutro« proti dr. Korošcu zato, da zakrije brezvestno politiko SDS, ki je pritirala Slovenijo tako daleč, da mora danes braniti golo življenje in vsakdanji košček kruha. To je uspeh jutrovcih denuncijacij in poleg radičevcev so jutrovcji glavni krivci, da ni še prišlo do dobre notranje ureditve naše države in da se morajo sedaj ta vprašanja zapostavljati, ker uprava ne zmaguje niti vsakdanjih krušnih vprašanj več.

△ Najbolj obremenjena pokrajina v naši državi je Slovenija. Do te trditve, ki jo mi ponavljamo že sedem let, se je srečno prikopalo tudi »Jutro«. Najbolj siromašna Slovenija največ plača. Ali veste, zakaj? Ker so nas jutrovcji izdali centralizmu in ustvarili predpogoj za izžemanje Slovenije in ker so s svojim lastnim ravnanjem dali Belgradu zgled in pobudo, kako naj nas izžema. Kadar »Jutro« piše o davkih, piše sebi obtožnico.

Rodbina Garibaldi se odločno brani.

Pariz, 17. novembra. (Izv.) Semkaj je prispel iz Amerike general Peppino Garibaldi, brat Ricciotta Garibaldi. Na postaji so mu časniki stali razna vprašanja v zadevi njegovega brata. Peppino Garibaldi je odgovoril, da mu ni nič znano o tem, kaj se je zgodilo z njegovim bratom. Rekel je: »Prišel sem iz Amerike v Evropo, da sem na razpolago svojemu bratu, ker sem glava rodbine Garibaldi. Razumljivo je, da sem prišel z namenom, da branim brata.« Nato se je odpeljal Peppino Garibaldi v spremstvu svojega drugega brata Santo in nekaterih drugih Garibaldincev k preiskovalnemu sodniku, da se pouči o teku procesa proti Ricciottu Garibaldi.

Pariz, 17. novembra. (Izv.) Uredniku »ECHO de Paris«, ki se je na progi Cherbourg—Pariz vozil skupaj s Peppinom Garibaldijem, je le-ta dal izjavo, da se bo v podrobnem poučil o celi aferi, v katero je zapleten njegov brat in da bo odločno branil svojega brata. Njegovo trdno prepričanje je, da je njegov brat nedolžen in da se bo v kratkem razodela resnica. On ne more predpostavljati, da bi se njegov brat bavil s katerimikoli nečastnimi posli.

Kontrola nad razoroženjem Nemčije.

London, 17. nov. (Izv.) »Daily Telegraph« javlja, da je generalni tajnik Društva narodov Sir Eric Drummond prispel v London, da se z zastopniki angleške vlade posvetuje o raznih točkah dnevnega reda na zasedanju sveta Društva narodov v decembru. Na dnevnem redu decemberskih sej je med drugim tudi odpoklic garnizij v saarskem ozemlju in vprašanje, kako naj se kontrolira razorožitev v Nemčiji.

Pariz, 17. nov. (Izv.) Angleški poslanik v Parizu je imel daljši razgovor z Briandom o prihodnji seji sveta Društva narodov. »Intransigence« javlja, da med Londonom in Parizom ni soglasja o problemu vojaške kontrole v splošnem in kontrole nad porensko cono, ki se mora popolnoma oprostiti vsakih vojaških formacij in naprav. Francija zahteva stalno kontrolo v polnem obsegu, Anglija pa le delno kontrolo. Belgija se je pridružila Franciji.

Berlin, 17. nov. (Izv.) Tukaj pričakujejo, da se bo vojaška kontrola nad Nemčijo ukinila še tekom letošnjega leta.

NOV KOMLOT PROTI MUSSOLINIJU.

Pariz, 16. nov. (Izv.) »ECHO de Paris« javlja iz Bologne, da je tam francoska policija prišla na sled novemu komplotu proti Mussoliniju. Zato se je odredilo ostro nadzorovanje vseh italijanskih emigrantov. Kot se je ugotovilo, izhaja zarota od anarhistov v Švici in Ameriki.

Izpremembe v romunski vladi.

Budimpešta, 17. novembra. (Izv.) V tukajšnjih političnih krogih se vzdržuje vest, da se bo te dni izvršila širša rekonstrukcija romunske vlade. Govori se, da bo izpadel iz vlade minister pravde, minister za finance in javna dela. Sedanji finančni minister bo imenovan za guvernerja Narodne banke. Istočasno se govori, da bo generalu Rascani podeljen naslov ministra in da bo postavljen za guvernerja Besarabije.

Prednjeazijska zveza proti Italiji.

Berlin, 17. nov. (Izv.) V tukajšnjih diplomatskih krogih se zasledujejo z velikim zanimanjem pogajanja med Turčijo, Rusijo, Perzijo in Afganistanom. Sodi se, da je med drugim eden glavnih povodov za zvezo teh držav ravno strah pred Mussolinijevo ekspanzijo in italijanskim napadom na Malo Azijo. Ni verjetno, da bi Turčija dajala pobudo za ta pogajanja, kajti Turčija se vedno bolj nagiba misli, da vstopi v Društvo narodov, zveza z Rusijo, bi jo pa v tem stremljenju ovirala. Zato je verjetneje, da je dala iniciativo za pogajanja Rusija, da bi s tem izvršila pritisk na Anglijo. Turški diplomat je izjavil: Turki smo realni politiki in preveč trezni in praktični, da bi se podili za kako fantazijo, kakršna je azijska zveza narodov. Razumljivo pa je, da Turčija razpravlja z vsemi sosednimi državami o vseh medsebojnih zadevah, treba pa je poudariti, da ti razgovori nimajo nobene protiangliške osti.

Vihar pred Newyorkom.

New York, 17. novembra. (Izv.) Na vzhodni obali je zadivjal silen vihar s hitrostjo 70 milj na uro; istočasno so deževni nalivi povzročili velike poplave. Radi neurja je veliko hiš uničenih, premogovniki so z vodo preplavljeni, telegrafski drogi razbiti, telefonske žice pretrgane in prekomorski promet zelo oškodovan.

New York, 17. novembra. (Izv.) Ob priliki zadnjega neurja je bilo ubitih 10 oseb.

VOLITVE V FRANCOSKI SENAT.

Pariz, 17. nov. (Izv.) Poincare je francoskemu parlamentu zaprl sapo. Dokler ne bo državni proračun izglasovan, ne bo vlada odgovorila na nobeno interpelacijo. Ker se politična nasprotja ne morejo uveljavljati v parlamentu, se je političen boj prenesel v mesta in na deželo. Med tem ko zbornica glasuje za Poincarejev proračun, ko Heriot in Marin mirno sedita za isto mizo, bijejo strankarske organizacije toliko hujši boji. Republikanski demokrati so pred kratkim predlagali radikalnim socialistom premirje in sporazum glede bližnjih volitev v senat. Radikali so ponudbo odklonili. Poincarejev kabinet slabi. Ministri se na strankarskih shodih brezobzirno napadajo. Radikalni socialisti že sklicujejo kongres, ki naj reši vprašanje ali moreje njihovi ministri še nadalje ostati v tej vladi. Vendar vlada splošno prepričanje, da do preloma ne bo prišlo. Vlada bo lavirala dalje.

GOSPODARSKA POSVETOVANJA V ŽENEVI.

Ženeva, 17. nov. (Izv.) Pripravljalna komisija za svetovno gospodarsko konferenco, ki naj sestavi program te konference, bo sestavila vse probleme glede industrijske produkcije in pregled gospodarskega stanja vseh držav. S tem bo pregledno podala tudi sliko mednarodne trgovine.

Pripravljalni komisiji predseduje belgijski minister Theunis, jugoslovanski zastopnik je generalni ravnatelj Bogdan Marković, češkoslovaško zastopa dr. Hodač, Avstrijo gošpa Emmy Freundlich, Poljsko Gliwic, Nemčijo dr. Trendelenburg in dr. Lammas, Francijo Jouhaux de Fontaineille in Serruys, Anglijo Artur Balfour in Layton, Italijo Belloni in Ameriko Gilbert in Page.

BOLGARSKI KOMUNISTI.

Pariz, 17. novembra. (Izv.) »Matin« ve poročati iz Sofije, da so tu odkrili veliko komunistično zaroto. V Sofiji sami je bilo aretiranih 180, v provinci pa 800 komunistov, ki so osumljeni soudeležbe pri zaroti. Aretiran je bil tudi vodja komunistov Havlov.

NOVA STRANKA NA POLJSKEM.

Varšava, 17. nov. (Izv.) Na dvoru princa Radziwilla se je vršilo ustanovno zborovanje nove konservativne stranke, ki se bo imenovala »Nacionalna desnica«. Novi stranki se pridružijo tudi krakovski konservativci. — Glavno glasilo bo »Czas« v Krakovem. Nova stranka bo podpirala maršala Pilsudskega, ker je dvignil notranji in zunanji ugled države. Monarhije nova stranka zaenkrat ne bo zahtevala in povdarjala.

RADIČEVSKI HUJŠKAČI NA DELU.

Zagreb, 17. nov. (Izv.) V Stenjevcu, Kraini ter še nekaterih drugih mestih na Hrvatskem so hujškači našuntali en del katolikov proti svojim župnikom. Takoj so prišli med narod starokatoliški duhovniki, oznanjujoč krivo vero. Opaža se, da imajo pri tem svoje prste vmes radičevski hujškači.

Ogniti se je bolje kot zdraviti. Spraviti s
 pota bolezen je težje in dražje ker s
 pravočasno zaščito ohraniti sebe in svoje
 organe zdrave. Vsakdo mora zabraniti,
 da ne postanejo njegovi zobje slabi.
Zamoreš pa dobro zobovje ohraniti
 dobro, in lepo zobovje lepo: ako dosledno
 uporabljaš **Odol**. "Odol uporabljati"
 se pravi temeljito ispirati usta in zobe z
 Odol-om grgrati, izplakovati, snažiti.
 To je osveženje ust brez primere

Kaj se godi doma

Mestna občina naj zida za državo?

Maribor, 17. novembra 1926.

Mariborski veliki župan, ki uvideva, da drž.
 uradi v Mariboru nimajo prostora za svoje ura-
 dovanje, je napravil nov poizkus, ki bi naj to po-
 manjkanje prostora odpravil. Ba je dobil obve-
 stilo, da je država pripravljena plačevati letnih
 500.000 Din za amortizacijo kapitala, katerega naj
 bi v nove stavbe za državne urade vtaknila mest-
 na občina ali pa kak denarni zavod. Ne rečemo
 ničesar zoper tak načrt, pripominjamo pa, da je
 z erarjem vsak posej tako nesiguren, da bi morda
 za občino in tudi denarni zavod bilo zelo nevarno
 se podati v tak dogovor. Omenjamo, da ima, re-
 cimo ravno mariborska občina v tem oziru prav
 žalostne izkušnje. Za najemnino vojašnic, ki so
 mestna last, plačuje erar letnih 30.000 Din, občino
 pa samo popravila stanejo letno do 500.000 Din.
 Mestna občina je bila prisiljena, da je erar to-
 žila. Tožba še ni končana. Poleg tega se priprav-
 lja v novem finančnem proračunu posebna klav-
 zula, ki določa, da erarja ne more nihče tožiti in
 ekskvirati. Ob takih razmerah se bo seveda ma-
 riborska občina morala preje dobro premisliti,
 predno prevzame načrt velikega župana. Ako pa ga
 prevzame kak denarni zavod, je seveda to nje-
 gova zadeva.

Tega nismo napisali, da bi izvedbo zidanja
 novih hiš za državne urade ovirali, ampak smo le
 konstatirali, da je treba previdnosti pri poslu z
 erarjem, ki se tako vsestransko zavaruje. Isto-
 časno pa smo tudi tega-le mnenja. Ako hoče zidati
 mestna občina te hiše, bo morala dobiti posojilo.
 Enako pa in še lažje dobi posojilo država sama.
 Zakaj ga ne bi sama poiskala, sama zidala, sama
 amortizirala? Zakaj to potom občine? Mestna
 občina ima glede stanovanjskih hiš, glede novih
 šol itd. toliko gospodarskih skrbi, da bo komaj
 za te najnujnejše našla posojila. Poudarjamo torej,
 naj prevzame zidanje teh hiš erar sam ali pa on
 sam v zvezi z denarnimi zavodi, občina pa naj vse
 svoje delo posvečuje občinskemu gospodarstvu.

Vlom pri tvrdki Knez v Ljubljani.

Od dneva, ko je bil izvršen neuspeh vlom
 v Kmetijsko družbo dalje vzemirja Ljubljano tolpa
 vlomilcev, katera mora dobro poznati razmere v
 mestu, oziroma jih je morala spoznati. Kajti po
 neuspeh vlomih v Kmetijsko družbo in v Delav-
 sko zbornico je obrnila svojo pozornost na privat-
 na podjetja; od časa do časa pa priredi kak izlet
 na deželo, kakor n. pr. v Mengeš ali v Brežice, od-
 kod se vrača s plenom v Ljubljano.

Način, po katerem izvršuje ta tolpa svoje
 vlome, je kaj priprost, vendar pa dovolj rafiniran,
 da so vlomilci vedno varni pri svojem delu. Na-
 vadno si izberejo kako poslopje, pri katerem je
 kak vrt ali dvorišče. Od tu splezajo v poslopje,
 vlomijo vrata ter načno blagajne s proslulim
 orodjem, tako zvanim »parkljem«.

O tej tolpi vlomilcev smo zadnjič pomotoma
 poročali, da jo je policija že aretirala. Poročilo je
 bilo seveda prenačeno, kajti tolpa še vedno iz-
 vršuje svoje posle, kar dokazuje tudi

vlom v pisarniške prostore tvrdke Knez.

Ta vlom se je izvršil točno po gori opisanem
 načinu. Najbolj zanimivo pa je, da se je ta vlom
 izvršil na eni najbolj prometnih točk Ljubljane.
 Tvrdka Knez ima svoja velika skladišča za de-
 želne pridelke in svoje pisarniške prostore na
 križišču Gosposvetske in Dunajske ceste, nasproti
 kavarne »Evropac«. Podnevi pristajajo na dvorišču
 tvrdkinega poslopja številni kmetijski vozovi, pred
 poslopjem pa avtobusi, ki vzdržujejo promet med
 mestom in okolico. Dvorišče služi kot pristajališče
 vsem kmetijskim voznikom, ki prihajajo z Gorenj-
 skega in se ustavljajo v gostilni pri »Figovcu«.
 Vlomilcem je bilo torej prav lahko pomešati se
 med številne voznike in mešetarje ter si ogledati
 vse razmere in preštudirati teren za vlom. Dognali
 so, da je na dvorišču najlažje priti z dvorišča evan-
 geljske cerkve na Gosposvetski cesti. Ko so en-
 krat na dvorišču, jim je prav lahko priti do vrat
 Knezove pisarne.

Vlom je bil izvršen v noči od torka na sredo,
 dne 17. t. m. Vlomilci so prišli z dvorišča skozi
 malo okno, pri katerem so odstranili železni okvir,
 v skladišče, odtod pa v prvo pisarniško sobo.
 Vrata v to sobo so bila nezaklenjena. V drugo
 sobo, kjer se je nahajala železna blagajna, so jim
 branila dostop velika železna vrata. Vlomilci so
 si pomagali tudi tu. Iz vrat so izrezali široko tri-
 oglasto ploščo. Skozi luknjo so nato lahko in brez
 večjih ovir splezali notri, kjer so načeli blagajno.

V blagajno so vlomili z orodjem, ki ga ime-
 nujejo »parklje«. Vlomilci so odnesli s seboj za
 ljubljanske razmere precej znaten in bogat plen,
 in sicer v gotovini 28.680 Din ter precej vrednost-
 nih papirjev. Pobrli so 9 bankovcev po 1000 Din,
 183 bankovcev po 100 Din, 128 bankovcev po
 10 Din in 5 bankovcev po 5 Din. Pustili niso v bla-
 gajni niti kovane denarja, ki ga je bilo za 75
 dinarjev. S seboj so odnesli tudi razne vrednostne
 papirje, ki pa nimajo zanje nikake vrednosti, pač
 pa je s tem škoda za tvrdko Knez še večja.

Vrnilo se se po isti poti, odkoder so prišli
 do blagajne.

Med delom ni vlomilcev nihče motil. Ropot,
 ki so ga povzročili, je slišala sicer Knezova ku-

harica okrog 1. ure ponoči. Ni pa se ji zdelo to
 nič sumljivega.

Prvi, ki je opazil vlom, je bil uradnik tvrdke
 g. Dane Zalesjak, ki je prišel ob 7. uri zjutraj
 v skladišče. Ko je vstopil v prvo pisarniško sobo,
 je opazil na vratih, ki vodijo v drugo sobo, kjer
 je blagajna, neko svetlobo. Zdelo se mu je, da
 visi na vratih trioglasto zrcalo, ko pa je natančneje
 pogledal, je spoznal, da so vrata izrezana in da
 je bil izvršen vlom.

O izvršenem vlamu je takoj obvestil straž-
 nika Antona Punjato ta pa policijsko ravnateljstvo.
 Na lice mesta je takoj prispela komisija kriminali-
 stov pod vodstvom nadzornika g. Močnika. Krimi-
 nalisti so ugotovili način, kako je bil vlom izvršen,
 nato pa takoj odredili zasledovanje vlomilcev.

Policijski kriminalisti so takoj zastražili vse
 izhode iz mesta ter tudi važnejša križišča, da tako
 pridejo na sled držnim vlomilcem.

O vlamu je bil obveščen tudi lastnik tvrdke
 g. Aleksander Knez, ki vodi poslovanje tvrdke po
 smrti svojega očeta, bivšega predsednika Trgovske
 zbornice g. Ivana Kneza.

Ugotovilo se je, da so vlomilci poskušali priti
 v skladišče najprej skozi veliko okno, h kateremu
 so navallili sode, ko pa se jim tukaj ni posrečilo,
 so vdrli v skladišče skozi malo okno.

Ves način vloma dokazuje upravičenost do-
 mneve, da so vlom izvršili zloglasni vlomilci, ki
 so vlomili med drugim v davčni urad v Brežicah
 in v hranilnico v Mengešu.

Poskušen roparski umor.

Sv. Rupert nad Laškim, 16. nov. 1926.

Na Martinovo, dne 11. novembra je ob pri-
 liki znanega velikega sejma v Laškem med dru-
 gim prodal svoje vole tudi Andrej Pušnik, po
 dom. Sucej, iz Curnovca, ožir. Trat v župniji Sv.
 Ruperta nad Laškim. Ko se je v mraku vračal
 domov, ga je blizu domače hiše, neki mož, ki je
 prišel za njim, nenadoma udaril z železnim pred-
 metom po glavi, da je padel na tla. Vendar se je
 kmalu postavil roparju v bran; ta pa mu je na-
 stavil odprto britev na vrat, mu zarezal niže leve-
 ga ušesa do 4 cm globoko rano in bi mu bil brez-
 dvomno prerazal tudi goltanec in vse glavne žile,
 ko bi ne bil Pušnik z naglim udarcem izbil ro-
 parju britev iz roke, da je padla na tla. V istem
 trenutku pa je imel ropar že drugo britev v roki,
 s katero je zadel svoji žrtvi hude rane po glavi in
 rokah. Pušnik, 60 leten mož, se je sicer krepko
 branil, a vendar ni mogel premagati roparja; pri-
 čel ga je prositi, naj mu pusti vsaj življenje, saj
 mu izroči ves denar ter mu celo povedal, v ka-
 terem žepu ga ima. A ropar se ni zmenil za proš-
 njo, ampak je hotel Pušnika na vsak način umo-
 riti. Nadaljeval se je grozni boj na življenje in
 smrt. Mahoma se je nekje v bližini zasvetila luč,
 katere se je ropar ustrašil. Naglo je pobral Pušniku
 denar, nad 9000 Din in potegnil v noč. Pušnik je

padel v nezavest, v kateri ga je našel njegov zet
 Hrastnik. Pušnika so drugi dan spravili v celjsko
 bolnišnico. Ima globoke in nevarne rane na glavi
 in rokah. Ljudstvo je silno razburjeno nad zverin-
 skim roparjem. Orožniki so že prijeli nekega sum-
 ljivega človeka iz Jurklostra.

Plaz na Pilštanju.

Velikanski plaz, ki smo o njem že poročali,
 leze in podira naprej. Postal je strašno naravno
 čudo, ki ga prihaja gledat vedno več ljudi od blizu
 in daleč, peš in na vozech. Zdaj je začel nanovo
 ne samo ogrožati, ampak tudi premikati štiri sta-
 novanjske hiše in troje gospodarskih poslopij. Pro-
 lomil je tudi okrajno cesto na dveh krajih. In to
 je vendar enkrat vzemirilo tudi razne oblasti. V
 petek, dne 12. novembra, si je prišel ogledat plaz
 g. veliki župan iz Maribora. Po pregledu je raz-
 delil med prizadete prve podpore. Obljubil je
 tudi, da pride takoj na pomoč vojaštvo. Tako se
 je tudi zgodilo. V soboto proti večeru je prišel na
 Pilštanj oddelek vojakov iz Celja s svojim častni-
 kom. Nastanili so se po trgu. Ponoči je prišel za
 njimi težek voz z orodjem, živžom in kuhinjo.
 Začeli so že z delom pod vodstvom gg. inženjerjev.
 Bog daj, tako želi naše preplašeno ljudstvo, da bi
 kmalu prišli na pravo žilo temu pogubonosnemu
 zmaju.

Dva velika vloma.

V dveh nočeh zaporedoma sta bila izvršena
 v okolici Slovenske Bistrice dva velika vloma. V
 noči od 13. na 14. t. m. je bilo vlomljeno v gostilni-
 ške prostore Beno Dvořaka pri kolodvoru Slove-
 nska Bistrica. Vlomilci so prišli skozi okno, na ka-
 terem so zdrobili šipo. Odnegli so razno obleko,
 kolo, cigarete v skupni vrednosti 2450 Din.

Naslednjo noč so vlomilci obiskali trgovca
 in posestnika Franca Uranjeka pri Sv. Trojici, ob-
 čina Zgornja Poljskava. Tudi pri njem so vdrli sko-
 zi okno, na katerem so zvilili križ z železnim dro-
 gom, katerega so pozabili na mestu vloma. Iz trgo-
 vine so odnesli precej denarja, katerega so našli
 v blagajni, 6 bal moškega in 2 bali ženskega
 sukna, platno, cigarete, razne srečke, vse skupaj
 v vrednosti 5250 Din. — Orožništvo je takoj pri-
 čelo s preiskavo, toda dosedaj brez uspeha. Vse
 kaže, da je to delo bande, ki je nedavno izvršila
 vlom na Pragerskem v trgovino Jeglič.

Očeta zaklal.

V vasi Hrastin pri Osijeku je 43 letni Ivan
 Perenc z nožem zabil svojega 71 letnega očeta
 Davida Perenca. Ivan Perenc je znan alkoholik.

Pridobivajte novih naročnikov!

Dr. Fr. Tr.:

Josip Juraj Strossmayer.

(Dalje.)

Strossmayer — politik.

V politiko je začel Strossmayer posegati
 leta 1848 kot odločen pristajač federacije av-
 strijskih narodov. Svoje misli je objavljaval v
 domačih in čeških časopisih. Kot kandidat za
 škofijsko stolicco so ugovarjali eni, da je pre-
 mlad, drugi, njegovi politični nasprotniki, pa
 so mu očitali, da preveč javno nastopa. Kot
 škof je — v dobi najhujšega absolutizma in
 germanizacije — za deset let umolknil, potem
 pa se je zopet oglašil. Na politično tribuno
 so ga poklicale takratne desolatne razmere v
 Avstriji.

V avstrijsko-sardinski vojni (1859) so bili
 Avstrijci premagani v dveh bitkah — pri Ma-
 genti (4. junija) in pri Solferinu (24. junija);
 Franc Jožef je sklenil z Napoleonom III. pre-
 mirje v Villafranchi (15. julija 1859), ki mu
 je sledil mir v Curihu. Avstrija je odstopila
 Napoleonu III. Lombardijo, ta pa jo je izročil
 Sardiniji; za odškodnino je dobil Nizzo in
 Savojsko.

Štiri dni po premirju v Villafranchi je
 izdal avstrijski cesar svojim narodom proglas,
 v katerem izjavlja, da hoče preurediti zako-
 nodajo in upravo in z zboljšano upravo dvig-
 niti blagostanje narodov cele monarhije. Zato
 so leta 1860 pozvali na Dunaj 38 najveljav-
 nejših mož, ki naj bi tvorilo nekako centralno

»viječec« za celo državo. Hrvatsko sta zastopala
 Strossmayer in Ambrož Vrančani, Dalmacijo
 pa konte Borelli. Iz Ogrske se jih ni odzvalo
 veliko, pa tudi tisti, ki so dospeli na Dunaj,
 so izjavili, da naj jih ne smatrajo za zastopnike
 Ogrske. Tudi Strossmayer je nameraval v
 drugi seji podati podobno izjavo; toda pred-
 sednik, nadvojvoda Rainer, ga je prosil, naj
 ne stori to, da ne razburi duhov. Nato je
 Strossmayer izjavil, da se »pokorava« višjim
 državnim obzirom. V naslednjih sejah je go-
 voril — nasproti Mažari — za edinstvo dr-
 žave na federalistični podlagi in za priklopi-
 tev Dalmacije Hrvatski.

Ko se je centralno »viječec« razšlo, je ob-
 javil poljski grof Agenor Goluchowski — kot
 notranji minister in ministrski predsednik —
 20. oktobra 1860 oktobrski diplom, po katerem
 so si delili pravico zakonodajstva krona, de-
 želni zbori in samo iz ene zbornice obstoječi
 državni zbor. Oktobrski diplom je bil federa-
 lističnega značaja; odstranil je centralistični
 sistem, ki se je opiral v prvi vrsti na Nemce,
 ter priznal deželni zborom prednost v poli-
 tičnem življenju. Z oktobrskim diplomom pa
 niso bili zadovoljni ne Nemci ne Mažari: prvi,
 ker je končal nemško nadvlado, drugi, ker
 ni bila obnovljena popolna ogrska ustava.
 Nekaj mesecev pozneje so že razveljavili okto-
 brski diplom, povrnilo so se povsod stare
 razmere. Zato je bil Strossmayer zelo neza-
 dovoljen. Duška svoji nevolji je dal v novem
 političnem dnevniku »Pozor«, ki je zbral
 okrog sebe vse hrvatske veljake Strossmay-

erjevega kova. Neustrašen nastop za pravice
 hrvatskega naroda mu je prinesel celo čast in
 dostojanstvo velikega župana viroviške žu-
 panije s sedežem v Osijeku. Vendar ni dolgo
 županoval. Zaradi preoblih škofovskih poslov
 in nesporazumljenja z vlado je prosil cesarja,
 da ga razreši te časti.

Leta 1861 je izdal Schmerling tako zvani
 februarški patent, ki je omejil kompetenco
 deželnih zborov in poveril večji delokrog cen-
 tralnemu parlamentu. Največ odpora zoper
 februarški patent je bilo na Ogrskem, kjer
 niso hoteli o centralizmu ničesar vedeti; ne-
 zadovoljni pa so bili tudi Hrvatje, ker se jim
 je zabranilo združenje Dalmacije s Hrvatsko
 zaradi Schmerlingovega protežiranja obrežnih
 Italijanov.

Dočim je Strossmayer v tistih dneh še
 vedno poudarjal potrebo federacije, so delali
 Mažari dosledno na to, da se uvede v mo-
 narhiji dualizem.

Dne 23. decembra 1866 je izročil Stross-
 mayer na čelu hrvatske deputacije dunajskemu
 dvoru sabsko adresno, v kateri Hrvatje
 odločno nastopajo zoper ogrske nakane. Toda
 deputacija je bila nemilostno sprejeta in se
 je nezadovoljna vrnila domov. Dualizem je že
 bila gotova stvar. Hrvatski sabor je bil raz-
 puščen s posebnim cesarskim reskriptom dne
 9. januarja 1867. Dne 1. maja pa so pozvali
 sabor, naj pošlje svoje zastopnike v Budim-
 pešto, da sodelujejo pri kronanju. Dva dni
 prej je bil sprejet Strossmayer na Dunaju v
 posebni audienci. Kralj mu je stavil alter-

nativo: ali naj brani ogrski program ali pa
 naj zapusti sabor in odide na Francosko. —
 Strossmayer je odšel v Pariz. Na tozadevno
 vprašanje je v saboru predsednik odgovoril,
 da mu uradno o škofu ni nič znano. Vendar
 se tudi ostali zastopniki sabora niso odzvali
 kraljevemu pozivu in tako je bil sabor dne
 27. maja iznova razpuščen. Oktroj je ustvaril
 nov sabor, v katerem je imela večina maža-
 ronska stranka, ki je leta 1868 sklenila na-
 godbo z Ogrsko. Narodna stranka je bila po-
 ražena, Strossmayer je za vedno zapustil poli-
 tično areno.

Strossmayer — prosvetni mecen.

Strossmayer je bil zapadno vzgojen, jako
 k humanizmu nagnjen talent. Njegov vedri in
 živahni duh je bil vzprejemljiv za vse, kar je
 lepega, bleščečega in sijajnega. Zato je skle-
 nil, da ustvari tudi v svoji domovini ob meji
 islamskega Orienta veliko kulturno središče
 po najboljših vzorih omikanih narodov.

Bolgare, Srbe, Hrvatje in Slovence je sma-
 tral vse kot en narod. Zato je svojim težnjam
 nadel skupno ime, s katerim je hotel vse
 združiti: nastopil je kot Jugoslovan. Iz vseh
 teh razkosanih delov je hotel ustvariti narod,
 ki bi bil mogočen po svoji enotnosti in omiki,
 ki bi stopil kot enakovreden v vrsto velikih
 kulturnih narodov ter bi širil moč svoje pro-
 sve te daleč čez jug in vzhod. Strossmayer je
 bil tako globoko prepričan, da imajo ravno
 Jugoslavi najvažnejšo vlogo v bodočnosti
 kot posredovalci med orientom in okcidentom,

Dnevne novice

★ **Sv. stolica in mednarodna katoliška organizacija pri Društvu narodov v Ženevi.** »Osservatore Romano« z dne 15.-16. t. m. izjavlja, da z načrtom o ustanovitvi mednarodne katoliške organizacije pri Društvu narodov v Ženevi ne Sv. stolica ne nobena druga kompetentna cerkvena oblast niha nikake zveze.

★ **Častni meč generalu Hadžiču.** Češko-slovaško vojno ministrstvo je poklonilo prvega adjutantu kralja Aleksandra in bivšemu poveljniku prve srbske dobrovoljske divizije St. Hadžiču častni zlat meč v spomin na skupne boje v Dobruži. Meč izroči odlikovancu poslanik Jan Šeba danes dopoldne.

★ **Iz prosvetnega ministrstva.** Prof. Gliša Elezović je te dni v prosvetnem ministrstvu nastopil svoje mesto kot načelnik oddelka za osnovno šolstvo. Nadzornik Aleksander Marić se je vrnil na svoje mesto v oddelku za učiteljska.

★ **Iz vojaške službe.** Imenovani so: Za inženjerja pomočnika Milan M. Spicer in Ivan I. Špadek; za pehotnega polkovnika Alfonz G. Žerjav, za artiljerijskega polkovnika Miroslav Lj. Šošarič. — V aktivno službo je preveden rezervni tehnični poslovodja Mihael P. Pust. — Za rezervnega lekarniškega kapešana II. razr. je imenovan pomočnik Dragotin F. Richter. — Upokojen je admin. kapetan Martin Toplak in preveden v rezervno. — V rezervno je preveden strokovni poročnik sanitetne stroke Josip F. Kesler.

★ **Iz orožniške službe.** Kapetan II. razr. Aleksander S. Mlakar je imenovan za kapešana I. razr. — Upokojen je podpolkovnik Rudolf I. Cvetko.

★ **Imenovanja v vojni mornarici.** Korvetni poročniki: Franc F. Kozjak, Slavoljub F. Nikl in Boris J. Vilfan so imenovani za fregatne poročnike; podporočnik Štefan P. Jurčič je imenovan za strokovnega poročnika.

★ **Ruski častniki v naši vojski.** Z ukazom vojnega ministra je sprejetih v našo vojsko večje število častnikov bivše ruske armade.

★ **Pomanjkanje vagonov v Sloveniji.** Ob priliki konference, ki se je dne 16. novembra t. l. vršila v Ministrstvu saobračaja zaradi enotnega železniškega programa, je deputacija predstavnikov industrije dne 17. t. m. posetila gospoda ministra dr. V. Jovanoviča. Deputacije so se udeležili gg. Drag. Miličević od Centrale industrijskih korporacij v Beogradu, Marko Bauer za Savez industrijalaca v Zagrebu in dr. A. Golja za Zvezo industrijcev. Gospod minister, ki je deputacijo pozorno sprejel, je k razgovoru pritegnil gg. Boro Popovića in Ilića. Deputacija je zlasti iznesla pritožbe hrvatske in slovenske industrije radi pomanjkanja vagonov, ki onemogoča redno poslovanje prometne službe. Zlasti trpijo pod tem stanjem oni obrati, ki bi ravno sedaj imeli možnost do pospešenega izvoza. Vpraša se, da-li je bilo potrebno, da se ravno v takem času odpove najem inozemskih vagonov. Gospod minister je v svojem odgovoru naglašal, da je bila odpoved najetih avstrijskih vagonov potrebna, ker so bili ti vagoni po večini v slabem stanju in ker se v letnem času sploh niso mogli izrabiti, tako da se je najemnina plačevala zastonj. Nadeja se, da bo pomanjkanje vagonov, ki je nekaj tednov v istini obstajalo, kmalu povsem odpravljeno. Gospod dr. A. Golja je posebej povdarjal, da mora železniška uprava tako lesni industriji kakor tudi premogovnikom dati na razpolago potrebne vagonne, da se morejo vršiti važni izvozni posli. Vsekakor se morajo naši vagoni hitreje popravljati, nego se je to do sedaj vršilo. V tem smislu prosi gospoda ministra, da skrbi za intenzivno delovanje naših železniških delavnic. K temu vprašanju se je oglašil gospod Bora Popović in navedel, da naše delavnice izvršujejo popravila vagonov z vso

energijo, v kolikor je v okviru kredita, ki znaša le 380.000.000 Din, sploh mogoče. Končno je gospod minister obljubil, da bo v svojem resortu vpošteval želje in potrebe naše industrije in po možnosti skrbel, da se sedanjim težavam odpomore.

★ **K usposobljenostnim izpitom,** ki so se vršili na drž. moškem učiteljski v Ljubljani pod predstvom ravnatelja A. Doklerja v času od 5. do 15. novembra, se je prijavilo 20 kandidatov in 66 kandidatkinj. Izid izpittov je naslednji: I. Dopolnilni in specialni izpiti: a) za nemščino kot predmet na meščanskih šolah sta bili usposobljeni M. Assunta Mencin in M. Metodija Zupančič. — b) Za meščanske šole s slovenskim učnim jezikom so bile usposobljene: Ljudmila Pirjevec (I. sk.), M. Marija Regali in M. Regina Majce (III. sk.). — c) Izpit iz nacionalnih predmetov za osnovne šole sta napravila Josip Siegmund in Ivan Loser. — d) Izpit iz srbohrvaščine kot predmet na osnovnih šolah je napravila Justina Pipan. — II. Za osnovne šole so bili usposobljeni: Ivan Baškovič, Albert Bregant, Stanko Bučar (z odliko), Alojzij Dolgan, Stanko Dominko, Walter Erker, Peter Golobič, Rado Hrstnik, Franc Klemenc, Metod Škerjanc, Karol Štrbenk, Stanko Podržaj, Julij Trotošek, Franc Vidic, Josip Virnik in Rudolf Vrabčič. — Hilda Ahčin (z odliko), Vanda Andoljšek, Bogomila Benedik, Frančiška Božič, Marija Brumat, Iva Cesar, Marija Čebular (z odliko), s. Vekoslava Donaj, Marija Fister, Franja Galovič, Marija Gangl (z odliko), Mercedes Globočnik, Aleksandra Golja, Štefi Humek, Amalija Jenko, s. Marija Klinar, Terezija Klinar, Zora Kneisel, Pavla Knific, s. Darina Konec, Marija Koren, Marija Kovič, Marija Kramaršič, s. Dolorosa Lavrenčič, Marija Leban, Marta Lipovšek, Slava Lipovšek, Franja Ložar, Antonija Mally, s. Jakobina Marinko (z odliko), Danica Marolt, Hermina Mihler, Frančiška Molja, Hilda Nedelko, Ada Ölhofer, Roza Povše, Vera Premrov, Ana Radanović, Josipina Repič, Roza Roš, Milena Saksida, Berta Spazzapan-Marolt, Eliza Stalowsky, Nataša Suhadolc-Sartori, Valerija Šešek, Stefanija Šmalc, Terezija Šorn, Vida Štolfa, Antonija Turk, Mira Vogrinc, Marija Wider, Ana Zavadnik, Friderika Zupan in Gabrijele Zupančič. — Dva kandidata sta bila reprobirana, šest kandidatkinj ej med ustnim izpitom odstopilo.

★ **Osební promet na progi Maribor — St. Ilj.** Železniška uprava je s 1. oktobrom ukinila na progi Maribor — Pesnica — St. Ilj drugi dopoldanski osebni vlak. Med 7. uro zjutraj in 2. uro popoldne nima prebivalstvo občin med Muro in Dravo nobene zveze z Mariborom. Pozimi je nemogoče, da bi ljudstvo moglo iz 8 do 12 km oddaljenih krajev, kakor je Marija Snežna, Gornji Cmurek, Sladki Vrh, Sv. Jakob itd. biti že ob 7 zjutraj na postaji Pesnica ali St. Ilj. Nujna potreba je, da se uvede vsaj s 1. decembrom zopet drugi par osebnih vlakov na tej progi. Zahteva prebivalstva je tudi, da se zopet dovoli vstopati v avstrijske osebne vlake, ki vozijo po našem ozemlju. Celo noč, t. j. od 6 zvečer do 7 zjutraj nima prebivalstvo iz več kot 30 občin prav nobene zveze z Mariborom. Da se te neredne razmere uredijo, je sklicalo mariborsko veliko županstvo za 18. november predpoldne sestanek občin, okr. zastopa, mestne občine in drugih interesentov.

★ **Lovski blagor** je imel te dni g. baron Ludvik Karel Lazarini, ki je ustrelil košuto, težko 150 kg, v občinskem lovišču Slivnica.

★ **Nova telefonska proga Bratislava — Maribor — Zagreb** bo dogotovljena in izročena prometu še pred Božičem. Proga gradi od Maribora naprej mariborski gradbeni oddelek. Otvoritev te nove telefonske proge bo

največje važnosti za mariborske trgovske kroge.

★ **Išče se naslednica pokojnega Gruiča (Miller) Mike,** njegova vdova Ana Gruič-Miller, kateri pripada večja vsota denarja od zavarovalnine njenega pokojnega moža, ki je bil rojen na Hrvaškem in je umrl v Ameriki. Podatki naj se pošljejo na Izseljeniški komisariat, Zagreb, Kamenita ulica 15, pod številko 29.221-26.

★ **V državnem zdravilišču na »Lokrumu«** pri Dubrovniku je za zdravljenje otrok več praznih mest na razpolago proti plačilu cele oskrbnine 30 Din dnevno. Starši otrok, ki žele poslati otroke na Lokrum, naj se zglašijo v polikliniki Zavoda za socialno-higiensko zaščito dece v Ljubljani, Lipičeva ulica 2 v dopoldanskih urah, kjer dobe tudi natančnejše informacije.

★ **Važno opozorilo posestnikom poslovnih avtomobilov.** Iz kroga interesentov smo zvedeli, da so davčni uradi začeli akcijo, ki meri na to, da bi morali plačati državno takso 3000 Din tudi lastniki poslovnih avtomobilov še za tekoče leto, dasi so v posesti uradnega potrdila, da niso dolžni plačati državne takse. Ker se pripravljajo akcija proti takemu postopanju od poklicne strani, svetujemo vsem prizadetim interesentom, da se v slučaju takega poziva ne prenačajo, marveč počakajo na izid posredovalne akcije.

★ **Ustanove za uboge obrtnike in trgovce, odnosno njihove vdove.** Zbornica za trgovino, obrt in industrijo v Ljubljani razpisuje za 1. 1926 za uboge onemogle obrtnike in trgovce, odnosno njihove vdove 26 ustanov po 150 Din. Prošnje naj se pošljejo Zbornici za trgovino, obrt in industrijo v Ljubljani do 2. decembra 1926. Priloži naj se jim od občinskega in župniškega urada potrjeno dokazilo, da je prošilec obrt ali trgovino samostojno izvrševal, da sedaj zaradi onemoglosti ne more več delati in da je ubog, oziroma da je prošilka onemogla uboga vdova bivšega samostojnega obrtnika ali trgovca.

★ **Parcelacija Odesalčijevega veleposestva.** Po odredbi ministrstva za agrarno reformo so začeli te dni parcelirati ogromno posestvo kneza Odesalčija pri Iloku, ki obsega 13.000 juter najboljše sremse zemlje. Zemlja se prodaja opravičencem — dobrovoljcem, kolonistom, agrarnim interesentom itd. — po 3000 do 6000 Din jutro proti plačilu v šestih letih in 5% obrestim. Iz proste roke se prodaja enaka zemlja v Sremu po 12—14 tisoč dinarjev jutro. Knezu Odesalčiju ostane še 700 juter njiv, 80 juter vinograde in graščina »Inocentov dvor« (po papežu Inocencu III., ki je bil iz Odesalčijeve rodbine). Knezu so pustili večji obseg zemlje, nego določa zakon, zato, ker vzdržuje žrebčarno.

★ **Otvoritev pošte Hodoš.** Dne 31. oktobra t. l. je prenehala poslovati pomožna pošta Hodoš, dne 1. novembra pa je bila otvorjena v istem kraju nova pošta Hodoš. V okoliš te pošte spadajo Hodoš ter Mali in Veliki Krplivnik, kjer se pošiljke dostavljajo na dom.

★ **Zahvala in prošnja.** Ob česti obletnici ustanovitve našega društva se zahvalujemo vsem našim dosedanjim dobrotnikom, ki so se nas spomnili v tem času s kakršnimkoli darom in zmanjšali neizmerno bedo nam najbednejšim slepim. Prosimo, da nam ostanejo še nadalje naklonjeni. Vsi oni, ki ste prejeli naše položnice, spomnite se nas ob tej obletnici in položite dar slepm na oltar! — Podporno društvo slepih v Ljubljani.

★ **Velikodušen dar.** Ob priliki goda šentflorjanskega župnika g. Karola Malajnjarja se je nabralo na pobudo gospe Ogrizec 220 Din za društvo mariborskih bogoslovcev »Slovesek« — mesto venca na grob g. župnika Kukoviča. — Vsem darovalcem izreka odbor prav pristržno zahvalo. Obenem prosi, da se društva spomnijo še drugi prijatelji.

★ **Ito — zobna pasta** najboljša.

★ **Dekleta brez zavetja.** V Zagrebu se je skušala zastrupiti z lizolom 21letna Olga Puška, doma iz okolice Brežic. Zivela je nekaj časa z nekim Zagrebčanom v skupnem gospodinjstvu, nato pa ostala sama in brez sredstev. Iskala je službe, a zaman. — Dekletu so po zastrupljenju pravočasno nudili pomoč in jo rešili.

★ **Avtomobil v poštni službi.** Na področju zagrebskega poštnega ravnateljstva je tačas v uporabi 33 poštних avtomobilov, od tega 20 za poštni in osebni promet. Sedaj so uvedene sledeče poštno-avtomobilne zveze: Plitvice — Karlovac, dnevno v obeh smereh; Plitvice — Kulen Vakuf, dnevno v obeh smereh; Senj — Plitvice — Korenica, dnevno v obeh smereh; Vrhovine — Korenica, dnevno v obeh smereh; Bihać — Topusko, dnevno v obeh smereh; Zagreb — Sv. Ivan Zelina, dnevno v obeh smereh; Koprivnica — Varaždin preko Martijancev in Varaždinskih Toplic, dnevno v obeh smereh. Preko zime — od 1. dec. do 1. aprila — počivajo vse zveze, izvenzimski Otočac — Vrhovine, Zagreb — Sv. Ivan Zelina in Koprivnica — Varaždin.

★ **Cenjenemu občinstvu** priporočamo najfinjši in najbolj zdravi Zdravčev prepečenec. Dobi se v vsaki trgovini na drobno in na debelo le pod imenom »Ljubeksa«.

★ **Došli krasni plaščki in oblekee.** Najnovejše bluze, Kristofli-Bučar.

Ljubljana

© **Iz odbora za postavitve spomenika kralju Petru I.** Pred dnevi se je vršila prva seja umetniško-tehniškega komiteja gornjega odbora, katere so se poleg predstavnikov združenja rezervnih častnikov, pododbor Ljubljana, ki je prevzel nalogo, da postavi blagopokojnemu kralju Petru I. Velikemu Osvoboditelju, v prestolici Slovenije monumentalni spomenik, udeležili zastopniki mestnega magistrata in naših umetnikov. Na tej seji se je v prvi vrsti razpravljalo o prostoru, na katerem bi se postavil ta spomenik. Po daljši in izčrpni debati se je v popojnem soglasju označil kot najprikladnejši prostor na Kralja Petra trgu, ki bi se dal primerno arhitektonsko prurediti. Tozadevna prošnja na mestni magistrat je že vložena. Predsednik osrednje uprave Združenja rezervnih častnikov rezervni podpolkovnik gospod Milan Radosavljevič se je med te dni v Ljubljani. Ljubljanski pododbor je izčrpno obvestil o pripravljanih delih za postavitve spomenika. Gospod predsednik je v imenu osrednje uprave odobril vse načrte ter zagotovil pododboru moralno in materijalno podporo celokupne organizacije, da bo mogoče čimprej postavititi ta spomenik.

© **Našim izseljencem v Ameriko** je posvečen IV. prosvetni večer, ki se bo vršil v petek ob 8 zvečer v Ljudskem domu. Vsled tega je na programu odlomek O. Zupančičeve: Duma. Recitira priznani deklamator g. akademik I. Pengov. Ker je izseljeniško vprašanje še vedno globoka rana na našem narodnem telesu, bo slehernega zanimalo predavanje o obisku naših izletnikov pri ameriškanskih Slovincih. Slike, posnete na licu mesta, bodo predavanje še bolj ponazorila. Pri večeru sodeluje tudi orkester Prosvetne zveze s »Jaz-bandom«. Vstopnice se dobe v predprodati v Prosvetni zvezi na Miklošičevi cesti št. 7, in sicer rezervirani sedeži po 5 Din, navadni po 3 Din, stojišče 2 Din.

© **Sestanek Slov. Kat. Akad. Starešinstva.** V petek, 19. novembra ob 8 zvečer važen sestanek v društvenih lokalih. Na sporedu je tudi proslava 25letnice »Zarje«. Prosimo cenjene tovariše, bivajoče v Ljubljani, da se sestanka gotovo udeležijo.

© **Prof. dr. Janko Pretnar — officier d'Académie.** Predvčerajšnjem ob 8 zvečer se je v restavraciji Zvezda sešel pod predsed-

da je vse svoje življenje postavil v službo tej ideji.

Hotel je ustvariti močno krščansko jugoslovansko kulturo. Da vzbudi duhove k znanstvenemu delu, je ustanovil »Jugoslovansko akademijo znanosti in umjetnosti«. To je bila drzna misel, spočeta okoli leta 1860, ko ni bilo na Hrvaškem niti dovolj navadnih šolskih knjig, ko so imeli Slovenci samo Bleiweisove »Novice« in ko je Bolgar Miladinov hotel prosjačiti po biskupskih dvorih, da bi mogel izdati prvo knjigo bolgarskih narodnih pesmi. A Strossmayer je stremel le za visokimi smotri. Navdušen je bil za slavne evropske akademije, ki so ustvarjale neumrljiva dela, in katerih pisatelji so zasloveli po vsem omikanem svetu. »Sursum corda« je klical Strossmayer malodušnim rojakom. Okrog periodičnega lista »Književnik« se je združila krepka četa. Strossmayer ji je bil duša; kupoval je knjige, podpiral pisatelje, bodril in v nemal sotrudnike. Treba je bilo pridobiti dunajsko vladu, ki se je spodbujala nad jugoslovanskim imenom. A djakovski škof je premagal vse ovire. Dne 4. marca 1865 je kralj potrdil pravila akademije, ki jih je bil sestavil Safarik. Radosnega lica in veselega srca je Strossmayer otvoril akademijo 28. julija 1867 s svečanim govorom, držeč v roki sveto razpelo, dar Pija IX. Končal je z ognjevitim vzklikom: »Ja po dobroti vašoj prvi pokrovitelj akademije želim, da ovo Propelo na vjek u sredini njejoj ostane i akademikom depomninje, da vjera svetlom svojim svakamo do-

pire, kamo god se um čovječji radom i poletom svojim zanaša.«

Plemenito seme je rodilo krepko drevo. Akademijo majhnega in preziranega jugoslovanskega naroda so sprejele druge učene družbe v svoj krog kot enakopravno sestro. Danes ima njena knjižnica nad 30.000 zvezkov in je »in Slavice« najbogatejša na slovanskem jugu. Njen najdragocenejši zaklad je zbirka rokopisov s 1100 kodeksi in čez 30.000 izvirnimi listinami.

A kaj je akademija brez vseučilišča? Zato je pa Strossmayer položil temelj tudi temu najvišjemu učilišču. Bolj nego njegov velikodušni dar je vplival sijajni govor, ki je navdušil hrvatski sabor in so ga v tisočih izvodih razširili po hrvatski zemlji. Ves Zagreb je plamtel navdušenja, ko je došel Strossmayer leta 1874 k otvoritvi vseučilišča. Največja vseučilišča so ustanovljena od papežev. Časi so se izpremenili, a tudi prvo jugoslovansko vseučilišče bo na veke pričalo, da je njegov pravi ustanovnik velikodušen cerkveni vladika, ki je z burno silo svoje gorečnosti zanetil v svoji domovini plamen znanosti in duševnega napredka.

Strossmayer je upal, da združi vse Jugoslovane v kulturi in tudi v književnem jeziku. Misli je nas vse od Triglava do Balkana kot eno telo, katerega srce so njegovi prosvetni zavodi v Zagrebu. Nadejal se je, da si bodo podali bratske roke Hrvatje in Srbi, Slovenci in Bolgari in da bo on blagoslovil njihovo edinstvo. Ko je izjavil Slovenec dr. Bleiweis,

da smatrajo Slovenci hrvatsko vseučilišče tudi za svoje, je zaklical: »Zlatne odista riječi; pune nade i utjehe. Kad sam te lijepe riječi čuo, mene je suza radosti polila. Budimo slovenskoj braći zahvalni i pokažimo jim svakom prilikom, da je rana njihova naša bol, da je veselje njihovo naša radost.«

Znanost sama je mrzla brez svoje lepe in čarobne sestre — umetnosti. Tudi zanjo je gorel Strossmayer in ustanovil svojemu narodu dragoceno galerijo slik. Ta vseobči veleum je sam zbiral umotvore vseh umetniških šol, da bi tako Hrvatom ustvaril zbirko, ki bi služila zlasti učeči se mladini. (Dalje.)

Tone Blažej.

Josip Strgar.

Družba sv. Mohorja — učiteljica in vzgojiteljica slovenskega naroda, kdo je ne pozna. Zato ne bo odveč, ako napišem nekaj stavkov o možu, ki je nad 40 let posvečal vse svoje moči in strokovno znanje tiskarni Mohorjeve družbe.

Ta mož je g. Josip Strgar, ki je bil zaposlen kot črkostavec od 1. februarja leta 1886. pa do 30. oktobra leta 1926, torej celih 40 let in 9 mesecev neprenehoma v Mohorjevi tiskarni.

Opisati hočem na kratko njegova življenjska pota. Rojen je bil leta 1855. v Soteski pri Dolenjskih Toplicah kot sin kmetijskih staršev. Po končani ljudski šoli so ga dali starši v gimnazijo v Novo mesto, kjer je napravil dva razreda. Nato se je šel učiti tiskarstva v tiskarno Boben istolam (sedaj J. Kraček naslednik). Leta 1877 je postal kvalificiran stavec. Svoje znanje si je izpopolnjeval najprej v tedanji Miličević tiskarni v Ljubljani, nato pa v Zvezni tiskarni na Celju in v neki tiskarni v Ljenu.

Potoval je pa tudi po Nemčiji, kjer mu pa ni bila sreča mila, da bi bil kondiciral.

Če pomislimo, koliko knjig je razposlala Mohorjeva družba tekom 40 let med slovenski narod in recimo, da je postavil on samo tretjino teh knjig, mu pač moramo priznati, da ni brez zaslug na kulturnem polju za naš narod.

Udeleževal se je pa še tudi na drugem polju. Bil je dalje časa odgovorni urednik »Mira« in nekaj organizator tamburašev na slovenskem Koroškem. Ob tej priliki bodi povedano, da je njegov sin strojni stavec, ki deluje tudi že blizu 25 let v Mohorjevi tiskarni.

Skromno in tiho, kot je sploh njegov značaj, se je poslovil od tehničnega oseboja tiskarne dne 30. oktobra t. l. in odšel v svoj zasluženi pokoj. Zapustil je pa posebno mlajšim tovarišem prelep vzgled pridnosti, marljivosti in ljubezni do bližnjega. Bil je vsak dan pravočasno v službi, nekaj posebnega je moralo biti, da bi bil mudil. Ako je potreboval kdo kakih nasvetov bodisi strokovnih ali drugih, mu je vselej radevolje in blagototno priskočil s svojim obširnim znanjem in bogatimi izkušnjami na pomoč.

Zelimo pridnemu delavcu še prav mnogo srečnih in veselih let, saj izgleda kljub svojemu 71. letu še mladeniško čvrst!

UNION
ČOKOLADA
KAKAO
BONBONI

stvom grofa Begouena in g. P. J. Flacha, konzula Francije, odbor Francoskega instituta, da proslavi odlikovanje g. prof. dr. Pretnarja, ki je, kakor je znano, postal officier d'Académie, odlikovanje, katerega mu je podelila francoska vlada za njegove zasluge za zblizanje med Francijo in Jugoslavijo. Omeniti je predvsem njegov slovar, ki je velike važnosti, ne samo za napredek našega šolstva, ampak tudi francoskim slavistom dragocen pripomoček pri študiju. Prof. dr. Janka Pretnarja prištevajo med najboljše profesorje francosčine v državi. Povedel je — posebno v preteklem letu — že precejšnje število dijakov v Francijo, da so tam prebili velike požitnice. Vse njegove zasluge je hotel na tem večeru poudariti in povdariti odbor francoskega instituta, kateremu sta se radevolje pridružila g. P. J. Flach, konzul Francije in grof Begouen, ki sta mu lastnoročno pripela na prsi dekoracijo: »Les Palmes académiques«.

Českosl. obec. V sobote 20. t. m. o 8½ večer ve Zvezdi prednášal prof. N. Preobraženski o L. N. Tolstoj a Rusku. Gostje dobrodošli. Prijatelji slovanske vzajemnosti se vabijo!

Ciklus umetnozgodovinskih predavanj v univerzitetni zbornici. Danes četrtek ob 6 zvečer bo predaval msgr. Josip Dostal o zgodovini liturgičnih oblačil in pojasnjeval besedilo s skioptičnimi slikami. Vstopnice se dobivajo v Tiskovni zadrugi, Novi založbi in pri blagajni.

»Edinost« ima sestanek jutri zvečer ob 8 v Rokodelskem domu. Vsi točno!

Poročil se je v nedeljo v Lescah g. Karol Ličar, geometer pri agrarnih operacijah za mariborsko oblast, z gospodično Štefko Jamnikovo iz Ljubljane. Bilo srečno!

Merkurjev four fix se vrši danes ob 8 zvečer v restavraciji »Zvezda«.

Čevljarska zadruga v Ljubljani naznana interesantom, da se vrši prihodnja pomagalska preizkušnja v nedeljo, dne 5. decembra t. l. Prijave, katerim je priložiti učno izpričevalo ter izpričevalo o obrtno-nadaljevalni šoli, se sprejemajo najkasneje do 1. decembra v zadrugi pisarni, Hrenova ul. 4. — Načelnstvo.

Uboga vdova s tremi nepreskrbljenimi otroci prosi dobra srca kakke službe ali kakršnekoli podpore. Naslov v upravi našega lista.

Policijska kronika je bila včeraj prav pestra. Poleg velikega vloma v Knezovo trgovino, o katerem poročamo na drugem mestu, beleži policijska kronika nič manj kakor štiri aretacije in sicer je bila aretirana neka vlačuga, dve osebi radi suma tatvine in ena oseba radi prodaje bakrene žice, za katere izvor ni mogla povedati. — Prijavljeno je: 1 tatvina kokoši, 1 tatvina denarja ter dve tatvini obleke. Dalje beleži policijska kronika en pretep v javnem lokalu, 1 razgrajanje na cesti, 1 poškodbo tuje lastnine, 1 kaljenje nočnega miru, 1 slučaj nedostojnega vedenja, 3 prestopke pasjega kontumaca, 1 pasji ugriz, 1 prestopok zglasevalnih predpisov, 1 prestopok policijske ure in 15 prestopkov cestno policijskega reda.

Karambol avtomobila z vozom. Križišče Bleiweisove in Dunajske ceste je bilo v terek pozorišče prav znatnega karambola med avtomobilom in vozom, ki bi mogel imeti večje posledice, ako ne bi imel šofer pravočasne prisotnosti duha. Mesarski vajenec Stanko Jaklič je namreč z naglico privozil po Dunajski cesti in je hotel zaviti na Bleiweisovo cesto, od koder pa je s še večjo naglico privozil avto večje zadrugne organizacije. V avtu, ki ga je vodil šofer Anton Molek, so sedele štiri osebe. Voz je zadel s tako silo v avto, da se je temu razbila prednja šipa. Konj se je splasil, se zaletel v bližnjo ograjo, ki jo je polomil, nato v kandelaber, kjer se je razbila plinova svetilka, nato pa v poslopje inspekcije dela, kjer je razbil dve šipi. Jaklič je še pravočasno skočil z voza, če ne bi dobil najbrže težje poškodbe. Pač pa je težko ranjen konj, ki so ga morali oddati v živinovozdravniško bolnico.

Trajno kodranje, vodno ondulacijo, barvanje las izvršuje Podkrajšek, frizer, Ljubljana.

Maribor

Danes je Primorski večer. Začetek ob 8 v dvorani Zadrugogospodarske banke. Na sporedno predavanje g. prof. Baša obenem s predstavo izrednih skioptičnih slik, godba, petje, deklamacija. Zanimanje je zanj izredno. Vstopnice se dobijo v predprodaji v pisarni Prosvetne zveze, Aleksandrova c. 6-I.

Krstna slava 45. pešpolka v spomin na osvobojenje Maribora se vrši 23. t. m. ob 11 dopoldne v vojašnici Kralja Aleksandra I.

Pevci »Maribora«! Danes točno k skupni seji ob pol 7 zvečer. Takoj po vaji bo nastop moškega zbora pri Primorskem večeru.

Shod poslanca Zebota prihodnjo nedeljo 21. novembra v Krčevini pri Mariboru se vrši ob pol 9 in ne ob pol 8, kakor se je pomotoma poročalo v »Slovenec«. Zborovanje bo na verandi gostilne Prah na Lajtersberški cesti.

Umetniška razstava je bila v sredo jutraj zaključena. Uspeh je bil v vsakem oziru zadovoljiv. Zanimanje je bilo med publiko zelo veliko in takega poseta ne beleži

v Mariboru še nobena umetniška razstava. Bilo je tudi precej kupcev, med njimi mariborska občina.

Nov inženjer. Te dni je absolviral gospod Nassimbeni Ubald, sin tukajšnjega znanelega stavbnega mojstra, na tehnični visoki šoli v Monakovem stavbeno inženjersko fakulteto z dobrim uspehom ter zapustil tehniko kot diplomiran inženjer. Naše najpriljubnejše častitke!

Ekspropriacija zemljišč za železniške naprave na Teznu. Poslanec Zebot je dobil ob Generalne direktije železnic odgovor, da je ministrstvo dovolilo kredit okroglo 700.000 Din za odkup zemljišč za premikalni kolodvor na Teznu. L. 1915. je Avstrija odvzela posestnikom njive za kolodvor, skupno v izmeri 18 oralov, a še do sedaj se lastnikom ni izplačalo kupnine. Po večletnem dreganju je zadeva sedaj vendarle rešena in so posestniki prišli po dolgih 11 letih do svojega denarja.

Zborovanje upokojencev se je vršilo preteklo nedeljo ob lepi udeležbi v prostorih restavracije Kosovo. Vodil ga je predsednik mariborskega društva, nadučitelj g. Kopic. Prisoten je bil predsednik društva upokojencev v Celju g. Logar in tajnik g. Kosi. Glavni zaključek na zborovanju je bil priključitev društva upokojencev v Celju mariborskemu društvu, ki postane tako enotna organizacija za celo mariborsko oblast.

Ogenj v dimniku. V nedeljo so se vnele saje v dimniku posestnika Ignaca Ažič v Krčevini 153. Dimnik je že pogorel ter se je pričel ogenj širiti na podstrešje, ko je prihitela požarna bramba iz Maribora ter ogenj pogasila.

Nesreča. Leopold Poleskovič, 31letni tapetnik iz Studencev, je zdravil zlomljeno nogo v bolnici v Slovenjgradcu. Nedavno so ga iz bolnice odpustili in vrnil se je v Maribor. Dne 15. t. m. pa je na Koroški cesti zopet tako nesrečno padel, da si je zlomil nogo ravno na istem mestu, kakor prvič. Rešilni oddelek je ponesrečenca prepeljal v bolnico.

Priprave za izkop in prevoz kosti umrlih italijanskih vojakov. Na mariborskem pokopališču na Pobrežju je 119 grobov, v katerih počivajo kosti med vojno umrlih italijanskih vojakov in Slovencev iz krajev, ki pripadajo danes k Italiji od Postojne naprej. Italijanski konzulat v Ljubljani se je pobrigal za te grobe in poslal v Maribor 119 lesenih križev in na vsakem je ime umrlega. Te križe bodo te dni zasadili ob grobe in na spomlad bodo kosti vseh zgoraj omenjenih vojni žrtev izkopali in jih prepeljali v Italijo. Stroške za izkop in prevoz bo poravnal našim oblastem ljubljanski italijanski konzulat.

Celje

Državna krajevna zaščita otrok in mladine se že dve leti vsled ukinitve državne podpore bori z največjo požrtvovalnostjo za cilje, ki si jih je stavila. Poleg dnevnih skrbi, ki jih ima z deco, si je stavila tudi letos nalogo, da obleče za božič vsaj najpotrebnejše med revnimi otroci celjskega okraja. Na stotine in stotine jih je, ki nimajo najpotrebnejše obleke in obuvale. Obrnili smo se s prošnjo na naše dobrotnike, da podpro našo božičnico. Mestni magistrat celjski, ki je zaščiti zelo naklonjen, je na svoji zadnji seji v ta namen dovolil 4000 Din. Prosimo tudi ostale naše dobrotnike, da nam priskočijo na pomoč z denarnimi sredstvi, da bo mogla zaščita uspešno izvršiti svojo težavno nalogo. Da bo božičnice kar največ naših revčkov deležni, je odvisno tudi od naše javnosti, kako bo ta naša akcija podprla, ko bomo pobirali z nabiralno polo. V imenu uboge dece kličemo slovenski javnosti: Pomagajte!

Jesenice

Koncert. Kakor smo v »Slovenec« že poročili, se bo v nedeljo dne 21. t. m. vršil v Katoliškem delavskem domu Cecilijin koncert. Spored bo zelo pester, ker bo nastopil društveni orkester, mešan zbor, potem mešan zbor z godalnim kvartetom in raznimi solospeli. Podroben in natančen spored prinesemo v nedeljskem »Slovenec«. Pričetek bo točno ob osmi uri zvečer.

Deložacije niso samo v Ljubljani na dnevnem redu, pač pa tudi pri nas. Pretekli teden so uradno deložirali g. Antona Čebulja, nekdanjega jeseniškega župana in sicer iz njegove bivše lastne hiše. Ker stanovanj tako strašno primanjkuje na Jesenicah, ni Čebulj imel kam postaviti svoje opravila, zato se ga je začelo usmiliti gospod župnik ter mu dal prostor na sklednjo za opravila, v priložili župnišča pa malo sobico toliko časa, dokler se mu ne posreči dobiti kaj primernejšega, kar pa bo z ozirom na razmere, kakor gori omenjeno, zelo težko.

Uršnika

Miklova Zalac, ki jo priredi orlovski odsek dne 21. t. m. ob pol 8 zvečer ter 28. t. m. ob ¼4 in in pol 8 zvečer, je pač že znana igra s Koroške. Pri nas je bila že pred več leti vzpostavljena, a sedaj je nova, popravljena izdaja. Obeta biti zelo zanimiva. Za o segajte po vstopnicah, ki so v predprodaji pri g. Jezeršku v Rokodelskem domu.

Radio-klub Društva rokodelskih pomočnikov si je nabavil svoj radio-aparat in ga dal montirati v veliki gostilniški sobi v Rokodelskem domu.

Pevsko društvo sv. Cecilije bo proslavilo god svoje zavetnice s sveto mašo ob 6. uri zjutraj v cerkvi sv. Pavla. Pri maši bo prepeval celokupni mešani zbor. Dan preje, t. j. v nedeljo dne 21. t. mes., se vrši ob 4 popoldne v dvoradi Rokodelskega društva občni zbor. Istočasno se vrši tudi predavanje o pomenu levega petja in cerkvene glasbe. Društveni zbor zapoje par primernih pesmi v čast sv. Cecilije. Na občnem zboru se bo vršila tudi volitev odbora za bodoče leto. — Prijatelji društva se vijočno vabijo, da se predavanja, ki bo brezplačno, v obilnem številu udeležijo.

Enrilo
Splošno priljubljen
kavni nadomestek
okusen i cenen.
Dobiva se v vseh
dobro asortiranih
kolonijalnih trgovinah.

Orliški krožek na Vrhniki je priredil preteklo nedeljo v dvorani Rokodelskega doma lepo uspešno akademijo.

Ptuj

Redna seja mestnega sveta se bo vršila dne 20. novembra 1926 ob 18 v posvetovalni dvorani na mestnem magistratu. Na dnevnem redu je tudi obravnavanje nove službene pragmatike za uslužbence mestne občine.

Mestno gledališče. V nedeljo popoldne in v ponedeljek zvečer je ob razprodani hiši hodil Deseti brat po ptujskem odru. Narodova domišljija je obdala osebnost Desetega brata z nimbom proroštva. Naj bi bil tudi v Ptuju prorok nove dobe mestnega gledališča!

Dobova ob Savi

Mlin ob Sodi, ki je bil svojčas last brežke graščine, je kupil podjeten mlinar g. Mihael Hotko. Mlin pa je bil dosedaj zelo zanemarjen, tako da sploh ni bilo mogoče mleti. Nadvse delavni in požrtvovalni g. Hotko pa je vse obnovil in popravil. Postavil je popolnoma nov jez čez Soto, uredil šest tečajev v mlinu in dve žagi. Sedaj je vse v najboljšem teku. V mlin vozijo iz najoddaljenejših krajev. Odličnemu krščanskemu možu želimo obilo uspeha.

Tatvina ali šala? Neka vdova je šla v nedeljo k svojemu očetu martinovat. Ko se je vrnila ponosi domov, je zapazila v živinskem hlevu odprta vrata, krave pa nikjer. Hitro je javila vso zadevo oročnikom, ki so jo šli kot iskati. Trudni so se vrnili zjutraj ob 8 uri z veselo novico, da se pase kravica za Savo. In razveselila se je žena in vsa vas...

Dopisi

Nov društveni dom. Vrla mladina pri Sveti Trojici v Haložah se je lotila z vso vmeno ter požrtvovalnostjo gradbe novega društvenega doma, ki je za to veliko župnijo potreben in za krščansko vzgojo šoli odrasle mladine vreden. Društveni dom se že zida na Ančkinem hribčku in bo do letošnjega Božiča gotov.

Knjige in revije

Dom in svet. Izšla je 7. števec. »Dom in Svet« ima sledečo vsebino: I. Pesmi: France Vodnik: Zapuščen, Očiščenje, Na beli poti, Enak sem pelikanu. II. V dramatski obliki: Paul Claudel: Marijino Oznanjenje. III. Leposlovna proza: Ivan Pregelj: Osmero pesmi; Fr. S. Finžgar: Krst pri Savici; Fr. Bevk: Julijan Sever. Prosvetni del: I. Clanki: Fr. Stelc: Umetniško Prekmurje. — Iv. Vrhovnik: Stanovallišča Prešernova, Kastelčeva in Jelovškovihi v Ljubljani. — Avg. Zigon: Kranjska Čbelica v cenzuri. II. Zapiski: Slovstvo: Silv. Sardenko: Sv. Alojzij (Koblar), Gledališče (Koblar). Ocene na platnicah. — Ilustracije (10).

Glasba

Redni občni zbor Filharmonične družbe v Ljubljani se vrši v četrtek, dne 25. t. m. ob 8. uri zvečer v sobi št. 17 poslopja Glasbene Matice v Gosposki ulici. Dnevni red: Poročilo funkcionarjev, slučajnosti.

V sirfoničnem koncertu, katerega priredi v ponedeljek dne 22. t. m. v Unionski dvorani s pomnoženim orkestrom dravske divizijske godbe g. dr. J. Čerin, se izvaja kot druga točka Beethovnova sinfonija št. 5 v C-molu. V zgodovini sinfonij pomenita obe Beethovnovi sinfoniji št. 5 in 6 višek glasbenega izražanja. V 5. sinfonijo, katero imenujejo navadno tudi sinfonijo usode je žilil Beethoven vso svojo tragiko, vsak ton nosi nekako njegovo srčno kri. Privikrat je bila izvajana 22. decembra 1808 v Theater an der Wien zajedno s pastoralno sinfonijo ter dosegla presenetljiv uspeh. Prvi stavek te sinfonije Allegro con brio je tako moččen in velikopotezen, kakor v nobenem drugem Beethovnovem delu. Skladatelj nam slika v njem gigantsko borbo, v kateri ni zmaga za nobeno stran odločena. Drugi stavek Andante con moto govori našemu srcu izredno zaupno, da osvežujoče, vendar se tudi v njem oglasi dvakrat zmagovalni motiv. V Allegro-stavku nam slika skladatelj nekako tajinstveno grozo, Scherzo pa nas neposredno vodi v Finale, ki iz početnih piarissimov narašča do največje moči. — Na ponedeljkovem koncertu bo šel orkester 46 godbenikov, od tega 9 I. violon, 6 II. violon, po 4 violje, čelov in basov. Predprodaja vstopnic v Matični knjigar, cene običajne koncertne.

Ljubljansko gledališče

DRAMA.

Začetek ob 20. uri zvečer.

Četrtek, 18. novembra ob 16: DOKTOR KNOCK ali TRIUMF MEDICINE. Dijaška predstava pri znižanih cenah.
Petek, 19. novembra: JOY. Red C.
Sobota, 20. novembra: DRUGI BREG. Delavska predstava pri znižanih cenah. Izven.
Nedelja, 21. novembra ob 15. uri pop.: SKOPUH. Izven.
Ponedeljek, 22. novembra: SLABA VEST. Red B.

OPERA.

Začetek ob pol 20. uri zvečer.

Četrtek, 18. novembra: NIŽAVA. Gostuje Rudolf Bukšek. Red B.
Petek, 19. novembra: Zaprt.
Sobota, 20. novembra: SEVILSKI BRIVEC. Gostuje Rudolf Bukšek. Red E.
Nedelja, 21. novembra ob 15. uri pop.: TANNHAUSER. Ljudska predstava pri znižanih cenah. Izven. — Ob 20. uri zvečer: TEREZINA. Opereta. Izven.
Ponedeljek, 22. novembra: Zaprt.

Mariborsko gledališče

Četrtek, 18. novembra ob 20. uri: BAJKA O VOLKU. Ab. A.
Petek, 19. novembra: Zaprt.
Sobota, 20. novembra ob 20. uri: PAGLIACI in BASTIEN IN BASTIENNE. Ab. B.
Nedelja, 21. novembra ob 15. uri: VERONIKA DESENSKA. Znižane cene. — Ob 20. uri: LEPA HELENA. Premijera.

Ljudski oder

v Ljubljani

Nedelja, 21. novembra: LJUBEZNI IN MORJA VALOVI. Začetek ob 8. uri popoldne, konec ob pol 6. uri.

Orel

Srenjam Ljublj. orl. okrožja! Okrožni svet se bo radi nastalih ovir vršil v nedeljo dne 21. t. m. točno ob 8. uri zjutraj in ne ob pol 9, kakor je bilo javljeno. Bog živi! — Odbor.

Dr. Č.:

Windhorstovi krožki.

Če izvezamo francoske in stranke onih držav, kjer vlada diktatura, se pokaže evropsko-kontinentalni strankarski tip vzgojenega strankarskega pristašstva, ki zamuje strankarsko renegatstvo kot nekaj tudi osebno manj vrednega. Z uvedbo parlamentarnega sistema, ko so politične stranke prešle iz manifestacijskega značaja v položaj direktne ustvarjanja državnega življenja in državne volje, je zlasti v Nemčiji, deželi tudi strankarskega doktrinarstva, stopila strankarsko-politična vzgoja tudi mladine močno v ospredje. Tu so začeli socialni demokratje. Sicer so ustanovili že leta 1906 v Berlinu šola za socialistične voditelje, a možnost konkretnih nalog z zavestjo, da jih stranka tudi izbojuje, je dal tudi njim šele parlamentarizem. Isto je pri centru. Na drugi strani pa je uvedba proporcionalnega volivnega sistema in uvedba list rodila trpko razočaranje, da ta sistem ne pošilja v parlament politikov, ampak le premnogokrat gole produkte slučaja, ki se obenem še senčijo v milosti strankinega vodstva. Mi rabimo politikov! — odmeva danes od vseh strani. Proporcionalni-listinski sistem se mora umakniti! — pa je prvi konkretni izraz tega odmeva. Politike pa je treba iskati že pri mladini — jih šolati in za centrum vrše to nalogo Windhorstovi krožki s svojim glasilom: »Mladi centrum«.

Organizacijo je ustanovila oficialna stranka, izoblikovala se je sama. Zavestno je začela delovati od revolucije. Vzgojiti člana do 25. leta v zavestno političnega človeka, to naj bi bil cilj. V iskanju polov, metod in sredstev do cilja sami pišejo, se sami vodijo in so le po enem članu v zvezi z vodstvi stranke. Leta 1921 so privikrat zborovali v Fuldji. Šlo je za izvedbo organizacije. Leta 1922 so se sesli v Gutersbergu in razšli s parolo: Novi človek! Stranka ni priznala! Na tretjem zboru leta 1923 se je pojavilo že trenje: Eni so bili taki, ki so bili sicer zvesti strankarji, a brez lastnega stališča do političnih vprašanj. Drugi — iz tako zvanega mladinskega gibanja — so uganjali pedagogiko. Tretji — najmočnejši — so dejali: Mi smo politični ljudje, hočemo dejanj. Kaj hočete z vašim novim človekom? Zadnji — zmagovalci — so na četrtem zboru leta 1924 v Glatzu šli v konkretnost in se samostojno opredelili do nemške republike. Leta 1925 so šli dalje in si izkristalizirali vprašanje: Mi in ljudska država, Nemčija in Avstrija. A na letošnjem shodu v Soestu in Becklingshausen so zase rešili vprašanja: Mi in nemška demokracija, mi in naseljevanje, mi in inozemsko nemštvo. Obenem so zavzeli stališče k organizaciji »Reichsbanner«, k vprašanju dvoboja in državne zastave.

Organizacija ni številna. Voditelja Joos in dr. Krone pravita, da je dovolj drugih organizacij, ki so enako vzgojne, ki izobražujejo člane v socialnih, političnih vprašanjih in državljanski vzgoji. Mladi centrum, oziroma Windhorstovi krožki hočejo vzgojiti samo politike. 8500 jih je, porazdeljeni so na vse stavove. Vsi izvajajo v domačih krožkih isti program, namreč: samo državna-politična vprašanja. Kar je v parlamentu na dnevnem redu, je predmet njihovega razmišljanja. Na stranko vlagajo resolucije. V splošni orientaciji gredo z dr. Wirthom. V svojem glasilu »Mladi centrum« izražajo pomisleke proti stranki, ali posameznim vodilnim osebam, kar daje povode za javne debate in kontroverze.

Zvesti strankarji — a samostojne glave! to je geslo. A če je tožba o slabih in maloštevilnih političnih delavcih splošna in ni omejena na posamezne države, izgubljajo tudi taka organizacija — šola izrazitih političnih delavcev s trdnim programom, a samostojnimi glasovi svoj krajevni značaj.

Po širnem svetu

Prometne razmere v Al. aski.

Tehnični napredek je prodril že visoko gori v Alasko. Na veliki reki Jukon že ne najdeš več Indijance, ki bi se v svojem čolnu trudili z veslanjem; povsod imajo že majhne ladje z bencinskimi motorji. Indijane se raje odpove vsemu, samo da prihrani denar, da si more kupiti motorni čoln. Še večjo korist pomenjajo za Alasko nova zračna prometna sredstva. V kraje, kamor je prihajala pošta prej samo enkrat ali dvakrat na leto, imajo sedaj precej reden zračni poštini promet.

Seveda pa potovanje po Alaski še vedno ni tako enostavno, kakor bi morda kdo mislil. Tako pripoveduje stari misijonar P. Lucchesi o nekem svojem potovanju iz Holy Crossa ob spodnjem toku Jukona v Filgrim Springs ob Berinskem morju. Mali poštni parnik je bil preobložen s poštnimi pošiljatkami, zaboji in zavoji; potniki so morali sedeti na prostem na vrečah in zabojih, izpostavljeni noč in dan mrazu in dežju. Od ustja Jukona do otoka Sv. Mihaela je vozila še slabša ladja. Velika sreča je bila, da je ladja tik pred viharjem dosegla dolgi kanal pred Sv. Mihaelom, kjer je bila vsaj nekoliko zavarovana. Seveda je bila tudi ta sreča zelo dvomljiva, kajti valovi so metali ladjico zdaj ob eno obalo zdaj ob drugo in grozili, da jo razbijejo. Pot iz Svetege Mihaela v Berinskem morju v Nomen, dolga približno 200 angleških milj, je sploh vedno zelo nevarna. Tudi topot se je morala ladja pred viharjem zateči v Golovinski zaliv in ostati tamkaj pet dni. Pri tem je pošel živčev in pitna voda in treba se je bilo trdo postiti, da se je ostanek živil porazdelil še na naslednje dni. Z največjimi težavami so končno dosegli mesto Nomen, kjer so se mogli zopet založiti z živili.

Iz Nomena do Pilgrim Springsa je bilo še 80 angleških milj po kopnem. Ta pot ni bila dosti prijetnejša nego ona po morju. Vozili so se v saneh, ki so jih vlekli psi. Vožnja je trajala po popolnoma neobljudenih krajih dva dni in pol. Dež je lil neprestano, a nikjer ni bilo strehe, kamor bi se bilo moglo zateči. Končno je moral P. Lucchesi — mož osemdesetih let — še 7 milj preko močvirij in lagun, pri čemer je bilo treba večkrat do pasu gaziti vodo. Po 19 dneh najtežavnjega potovanja je misijonar končno došel na svoj cilj. Zanimivo opisuje svoje potovanje po Jukonu P. Rossi. Moral je z zgornjega Jukona v Nulato. Izprva je veselo veslal po reki nizdol. Kar je nepričakovano pred časom pritisnil mraz in 60 milj pred Nulatom je začela reka zmrzovati. Velike ledene plošče so onemogočale čolnu nadaljnjo pot. Kaj sedaj? Čakati na aeroplan? To bi utegnilo trajati mesec dni. Treba naprej, kakorkoli. Misijonar se je odločil, da se popelje dalje kar na ledu. Izbral si je primerno ledeno ploščo in spravil nanjo čoln, sani in vse ostale potrebščine, tako malo pečico, drva in živila. Končno se je utaboril na plošči še sam s svojimi psi. Tako je šlo sedaj ob sebi počasi po reki nizdol; a tudi to ni bilo brez truda. Vedno je bilo treba paziti na druge ledene plošče in jih odrivati; razen tega je bilo treba zaradi ravnotežja vedno premikati stvari z enega mesta na drugega. Še več — treba je bilo popustiti eno ploščo in se preseliti na drugo, če se je prva zataknila ob breg. Kljub vsem tem težavam je P. Rossi srečno došel v Nulato.

— 0 —

AMERIŠKI ZLATI BARONI.

Organ »American Bankers Association« v Washingtonu objavlja cenitve premoženj raznih ameriških zlatih magnatov. Po tem ima Amerika danes enega milijarderja, to je Henry Ford, in enajst tisoč milijonarjev. Ameriški prebivalci imajo torej lahko prijeten občutek, da je med vsakimi deset tisoči eden, kateri poseduje en milijon dolarjev. Po tej sestavi je bilo lani v Ameriki 74 takih, ki so imeli več kot en milijon letnih dohodkov. Petnajst od teh je imelo več kot tri milijone na leto, medtem ko so trije imeli letnih dohodkov povprečno po devet milijonov dolarjev. Leta 1917 je bilo vsled vojnih dobičkarjev največ milijonarjev, namreč 11.800. Leta 1923 pa jih je bilo »samo« še 8600, a od takrat pa so zopet narasli, kot je gori navedeno. Ob začetku svetovne vojne leta 1914 je bilo tam le 4500 milijonarjev, tako da se je v desetih letih njih število več kot podvojilo.

ZAPUŠČINA FILMSKEGA IGRAVCA RUDOLFA VALENTINA.

Ameriški filmski igralec Rudolf Valentino, katerega pravo ime je bilo Guglielmi, je zapustil precej nad en milijon dolarjev samo v gotovini. Po eno tretjino je zapustil bratu, sestri in teti svoje zadnje žene. Da je tej zadnji toliko zapustil, je vzrok, ker je pri ločitvi od njegove zadnje žene stala na njegovi strani. Svojo drugo ženo Natacho Rambovo pa je odpravil z enim samim dolarjem. Poleg tega je bil Valentino tudi zavarovan za življenje za 50.000 dolarjev. Njegovo vilo cenijo na 175.000 dolarjev, a zbirko antikviteta na 80.000 dolarjev. Imel je še drugo hišo s posestvom, katerega je cenjena na 170.000 dolarjev. Tri italijanske avtomobile cenijo na 48.000 dolarjev, a imel je poleg teh še pet drugih avtomobilov. Konji ranjkega imajo vrednost 50.000 dolarjev. Potem je vzdrževal tudi 12 čistokrvnih psov, katerih vsak je vreden tisoč dolarjev. Jahta je

vredna 7500 dolarjev, koliko pa je vredna njegova zbirka tičev in najrazličnejšega orožja ter juvelov, tega do sedaj še niso precenili. Garderobe so našli zelo veliko, namreč 40 kompletnih oblek, 50 parov čevljev, 300 krpav, 1000 parov nogavic in celo garderobo raznih kostumov. — Lepo premoženje je imel, a umrl je kljub temu.

USODNA POMOTA.

V Chicagi je poginil dirkalni konj po imenu Capitan Hal, ki je svojemu gospodarju prinesel že nad 70.000 dolarjev na raznih dirkališčih. Neki konjski sluga je konju pomotoma dal strupa mesto olja.

AMERIŠKO KAZNOVANJE.

V West Key v državi Florida so prišli na sled, da sta dva mestna uradnika goljufala delavstvo s tem, da sta jim sporazumno odtrgovala na zaslužkih ter denar pridržavala zase. Dasi je bil med tema dvema tudi vodja javnih del dotičnega mesta, se je delavstvo silno razburilo, ko je zvedelo za to. Prišli so ponoči maskirani ter oba dvignili iz postelj, ju slekli do golega ter ju namočili v ter, nakar so ju potaljali po perju, katerega so imeli v ta namen tam pripravljene. Kako sta onadva izgledala po tej temeljiti spremembi, poročevalec ne navaja.

NEKAJ O ŽIDIH.

V Združenih državah živi več židov kot pa v katerikoli deželi na svetu. Trietsch trdi v svoji statistiki, da je vseh židov na svetu 18.080.000. Od teh jih je v Ameriki 4.040.000, 4.000.000 na Poljskem, 3.600.000 v Rusiji in 180.000 v Palestini. V New Yorku jih je dva milijona, v Varšavi 400.000, a na Dunaju in v Chicagi pa po 300.000.

— — —
+ Nesrečni apostoli. Amerikanski mormoni so sklenili pričeti s propagando svojih naukov tudi na Angleškem. V mestecu Sundbeache je obkolila šestorico teh misijonarjev velikanska množica. Slišali so se glasovi, da so mormoni sramota za anglosaksonski svet, ker pridigajo mnogoženstvo. Eden izmed pridigarjev je ošabno odgovoril, da ne bodo tepeci ustavili svetega dela apostolov in prerokov. Razburjenje je narastlo. Ženske so vpile: »Še Kemal paša je prepovedal dvojno ženitev! Še Turki vas ne marajo!« Končno je pričela množica kamenjati mormone s kričanjem: »Naj bo vam kakor apostolom in prerokom!« Policija je komaj rešila potolčene mormone. Takoj na to so se odpeljali v Ameriko.

+ Vojna obveznost sovjetskih visokošolcev. Od Novega leta naprej bo veljal za vse višje šole Sovjetske zveze kot obvezni predmet vojni pouk v obsegu 4 semestrov teoretičnega kurza in 2 mesečne orožne vaje. Dotična predavanja bodo obiskovali neglede na starost vsi dijaki, ki še niso služili pri kadru, in bodo po posebni komisiji priznani kot usposobljeni za aktivno ali pomožno vojno službo. Vsi ostali dijaki in tudi dijakinje bodo poslušali teoretična predavanja.

+ Bi tudi pri nas ne bilo napačno. V Frankfurtu neka krojaška tvrdka sprejema stare obleke kot plačilni obrok pri nabavi novih oblačil. V reklamah stoji: »Prinesite vašo staro obleko seboj, katero vzamemo kot prvi obrok pri nabavi nove. Kadar greste kupovat nov avto, pripeljite starega seboj, ravno tako storite sedaj z obleko.« Za koliko vzame staro v račun, tega pa ne pove.

+ Naravna vzgoja. Neki ameriški časnikar piše, da je videl, kako je opraskal nepredvidni lev-mladič pri igri v kletki nos svoji mami levinji. Jezna mati je prisolila razposajencu par krepkih zausnic, nato pa ga je vlekla v kot in postavila z nosom proti zidu. Kaznovani sinček je ostal v tem položaju dobrih 10 minut, šele na to se je upal previdno zlesti iz kota in je bil nato jako obziren v igri. — Tega dokaza naravne vzgoje bo vesel marsikateri starokopitnež.

+ Zasebna lastnina na Ruskem. Svet narodnih komisarjev je uzakonil pravico stalnega uživanja zemljišč za vse, ki gradijo nova poslopja. Zgradbe same so formalno priznane kot zasebna lastnina. Zakon ne pripomni, v čem se razlikuje stalno življenje zemljišč od lastninske pravice.

+ Ljubosumni mož. Sodnik mesta Milwaukee v Ameriki je dobil čudno prošnjo za ločitev. Prevaran soprog, neki Joseph Charhorovski, je poročil vdove-spiritistinjo. Trdil je, da je znala pričarati duba prvega moža, ki je umrl l. 1911., ga objemala in poljubovala, medtem ko se je Charhorovski delal, kakor da spi. Videl pa je in slišal na lastne oči, kako je šepetala žena »dragi moj rajnik!« Žena je res priznala pred sodnijo, da je govorila z duhom prvega moža, a ogorčeno je odklonila ostale obtožbe, češ, da ni nikoli objemala in poljubovala prikazni. Sodnik je odbil prošnjo za ločitev, ker je nezvestoba v tem slučaju nedokazljiva.

+ Premagana malarija. Kemična tovarna Loewerhausen v Düsseldorfu je naredila vreden izum. Našla je novo zdravilo »Plazmohin«, ki ozdravlja tekom enega tedna najtežje slučaje tropske malarije. Novo sredstvo je že bilo preizkušeno na človeku v hamburškem institutu za tropske bolezni in povsem nadkriljuje kinin. Zdaj torej ne bo treba obolenim vojakom trpeti po več let do ozdravljenja.

Zanimivosti

LISZT Z METLO.

Ko je slavni ogrski komponist Franc Liszt bil prikrvkar v Parizu, ga je nekoč na cesti, ko je šel na sprehod, neki cestni pometač poprosil za mal dar. »Žal da vam ne morem ničesar dati, ker nimam drobiža, pač pa samo bankovec za pideset frankov,« reče umetnik. — »O dobri gospod, da te da v kaki prodajalni bankovec zmenjam, seveda pa morate ta čas držati mojo metlo.« — »Le dajte sem,« pravi nato Liszt, »tu imate pa bankovec.« — Pometač je hitro zginil za bližnjim vogalom, Liszt pa je sredi bulevarda stal z metlo. Kot nalašč pa je ravno tedaj prišel eden njegovih znancev mimo. »Aj, dragi mojster,« reče ta veselo, »v kakšnem stanju pa vas moram tu videti! Kaj vendar počenjate z metlo? Kje ste vendar dobili ta instrument?« — Liszt pa je radovednemu zancu povedal vse ter pristavil, da mora pometač vsak trenutek priti z drobižem. — »Obžalujem vas in vašo nevednost, kajti na pometača lahko tukaj čakate na vse večne čase. Od vašega bankovca pa ne boste nikoli več videli niti enega centima.« — Toda v tem trenutku pa je pometač dolgih korakov prisopihal ter s ponosnim nasmehom mojstru naštel drobiž na roko. — »Lepo od vas,« mu pravi Liszt. »Veseli me, da se o vas nisem zmotil. Tu imate vašo metlo nazaj in pa teh le pet in dvajset frankov vzemite. Drugih pet in dvajset frankov vam bo dal pa ta gospod in sicer zato, ker se je drznil dvomiti nad poštenostjo pariškega pometača.« — Rad ali nerad je moral dvomljivec s svojo denarnico na dan.

PLAČILNI DAN PREDSEDNIKA COOLIDGEA.

Neka ženska je, ki se vsak mesec javi pri predsedniku Združenih držav v Beli hiši, da ga »izplača«. Ta važna ženska se piše Katarina Shea in že dolgo časa opravlja ta posel, kajti od Roosevelta sem vedno le ona izplačuje predsednikom njih plače. Seveda je ta žena občudovana in da so jo razni poročevalci že intervjuvali, tega ni treba vprašati, posebno v Ameriki ne. »Že 25 let sem nastavljena pri zakladnici,« tako je povedala nekemu poročevalcu, »ster prinašam predsednikom plače. Točno vsakega zadnjega grem skozi dvorišče Bele hiše, v roki ovitek, v katerem se nahaja ček za 6250 dolarjev. Grem naravnost v pisarno k njemu ter mu ovitek osebno oddam. Seveda se zahvali ter včasih napravi tudi kako opazko. Največkrat pa je poglobljen v akte, katerih je polno na njegovi pisalni mizi. Spominjam se, ko sem predsedniku Hardingu zadnjikrat prinesla plačo. Rekel mi je: Miss Shea, upam, da ste mi prinesli toliko, da bom šel lahko ribe lovit. — Taft je bil zelo ljubezniv, a najljubše nivoje je pa bil Roosevelt. Večkrat sem mu prinesla zalepk, ko se je na dvorišču igral z otroci in psi. — Mesečnih 6250 dolarjev je njegova osebna plača. Druge dohodke pa prejema naravnost iz državne blagajne. Za vzdrževanje Bele hiše in 60 službanih prejemata 125 tisoč dolarjev letno, a za potnine 25.000. Za brzojavke, telefonske in poštne pristojbine dobi 26.000 dolarjev letno, a posebna policija, ki ima službo v Beli hiši, stane 59.000 dolarjev na leto. Za njegovo privatno uporabo pa mu mora mesečna plača zadostovati in Coolidge je zelo varčen, tako da mu to lahko uspe. Bogat pa ni.«

ČUDNA PREROKBA.

Francoski general Lally-Tolendal je bil kakor vsi mladi plemiči za časa regentstva vojvode Orleanskega lahkomisljen in življenjaželen. Po nekem vsehlem večeru je z markizom Lafare in mladim grofom Crillonom zasedel v postransko ulico mesta Pariza. Ker so vsi bili dobre volje, se ni nikdo hotel vrniti in kmalu so zaslišali godbo, ki je prihajala iz razsvetljene hiše, zato so sklenili, da gredo v to meščansko hišo. Naleteli so ravno na ženitovanje in ker plemičem v onem času nikdo ni smel kaj zabraniti, so se ti trije pomešali med svate ter tudi pričeli plesati. Lally-Tolendal se je takoj lotil neveste ter se v svoji pijanosti tako obnašal napram njej, da je ta pričela jokati. Ženin je bil vsled tega silno razburjen ter je plemiča pograbil za vrat. V silni si plemič ni vedel drugače pomagati, kot da je navedel svoj stan in ime, njegovi spremljevalci pa so že sovražno pogledovali na svate. Ko je mladi ženin slišal ime tega, katerega je davil, je seveda takoj popustil ter obledel. Njegov oče pa, ki je bil že star, je stopil pred vsiljivce ter jih opomnil, da so prekršili gostoljubnost meščanske hiše ter pristavil: »Vi ste dvorjan, to vas ščiti, da vas ne kaznujemo sami, toda — jaz sem pariški krvnik! Pazite, da se vas nekoč ne dotakne roka krvnika!« Odstranili so se iz hiše krvnika, a zunaj zbijali šale, vendar pa jim je bilo, kot bi jih bil nekdo opazil z ledeno roko. Leta so minula. Lally-Tolendal se je kot vojak povsod odlikoval, tako da je končno postal celo general in maršal. Pozneje je postal poveljnik v Indiji, kjer pa je v nesrečnih bojih pri Pondichery padel Angležem v roke. Ko so ga Angleži po pogajanjih izročili zopet Francozom, je bil tam postavljen pred vojno sodišče, katero ga je obsodilo na smrt. Pogumni vojak je šel nevstrašno na morišče, le ko je v krvniku spoznal moža, kateremu je pred 30 leti razžalil ženo, je pobledele. Sin onega, kateri je pred tolikim časom izrekel one besede, je sedaj iste uresničil.

ZENSKA ZVESTOBA.

Zvanov Peter je že dalj časa ležal. Imel je sušico. Ker je zdravnik zmaževal z glavo, je Peter pričel misliti na smrt. Dobro je, če je človek za vsak slučaj pripravljen. Zato je Peter poklical svojo ženo ter pričel: »Z menoj je pri kraju in ti se moraš tudi pripraviti. Poglej, ti si še v najboljših letih in kmetijsko rabi gospodarja, ko mene ne bo več.«

»Oh Peter, Peter, nikar mi ne govori take stvari, ali se ti nič ne smilim? Srce se mi trga pri takih besedah. Posebno pa mi bodi tiho o moztviti, kaj takega ne maram niti slišati, kaj še, da bi se res možila. Tebi sem obljubila zvestobo in to hočem tudi držati, tudi še preko groba, da, preko groba.«

»Čenče, nič drugega kot prazne čenče. Ti si še mlada in posestvo rabi gospodarja, pa je.«

»Lepo te prosim, Peter, daj mi mir s tvojim govorjenjem. Jaz se ne omožim več, pa je konec besedi! Raje umrjem kot pa to!«

»Ah, neumnost! Sama ne boš mogla delati, kdo naj ti pa vse obdela? Ti, kako pa bi bilo s Poklukarjevim Gašperjem?«

»Oh Peter, Peter, nikar me ne muči tako strašno!«

»Ali pa Drešarjevim Francelnom?«

»Tak pusti me no, Peter, tvoja sem na vse večne čase, preko groba, da, še preko groba!«

»I kaj pa praviš k Dolenčevemu Janezu? Priden je, močan in...«

»Peter, ali mi res ne moreš priznati s takim govorjenjem?«

»Ah, beži, beži, prazne besede. Zdaj ti bom pa še enega povedal. Kako bi pa kaj bilo z Mlinarjevim Jožetom? Ali bi ti ta bil kaj všeč?«

Zvanovla je pogledala skozi okno, si obrisala solze, ki so ji med pogovorom silile iz oči in rekla: »Mlinarjev Jože, praviš? Vidiš, na tega sem pa že sama malo mislila...«

REKORDNO SPANJE.

Vedno je slišati o pogostejših slučajih spalne bolezni in slučaj Rip Van Winkle ni osamljen. Mnogo je žena, mož in celo otrok, ki so spali po cele mesece ter jih vsa zdravniška veda ni mogla zbuditi iz spanja.

Eden takih slučajev, ki je splošno znan v zdravniških krogih vsega sveta, je oni, ki se je dogodil v Parizu, ko je žrtvec po dveh letih spanja umrla. Margareta Boyenval iz Thesseles blizu St. Quentin je v dom »i kuhinji likala perilo, ko je neka sosedna deklica, prijateljica omenjene, priletela ter v šali rekla: »Beži, Margareta, orožniki prihajajo, da te zaprejo.« Z krikom je Margareta padla na tla ter zaspala. Nek izvrsten francoski zdravnik se je na vse načine trudil dekle obuditi iz spanca, toda brez uspeha. Ko je videl, da je vsak trud zaman, je vso pažnjo posvetil prehrani te nesrečnice, češ, da se bo ob svojem času sama prebudila brez zdravniškega prizadevanja. Vsako jutro in večer so jo okopali v ovseni kopeli, v katero so primešali nekaj mleka, a nekaj iste tekočine so ji s pomočjo cevke dali povžiti. To je bila tudi edina hrana speče, vendar jo je to ohranilo pri življenju. Ko je dekle zaspalo, je bilo 19 let staro, lepe zunanosti in postave. Toda po več mesecih je meso pričelo ginevati, oči, čez katere so se trepalnice krčevito zapirale, so bile vdrtle, in vse kosti na obrazu in životu ji je bilo mogoče preštet. Kmalu je celo telo postalo le še kup kosti, čez katere je bila koža potegnjena kakor pergament. Nobenemu zdravniku se ni posrečilo, da bi jo bil prebudil, a nekega dne je stalna strežkinja opazila, da je speča premaknila desno roko, potem pa glavo. Končno je odprla tudi oči. Zdravniki so bili takoj pri roki in ker je srce bolnice precej redno utripalo, so upali, da jo ohranijo pri življenju. Dvajset minut potem se je iz lastne moči dvignila, toda le z velikim trudom, izpregovorila nekaj nerazumljivih besedi, padla znak, nato pa takoj umrla.

Taki nesrečnice, ki spijo po pol leta in še več, po obujenju kmalu ali pa takoj umrjejo. Izjema pa je tu neki ruski kmet po imenu Piatkowski, ki je v svoji hiši v majhni vasi blizu Moskve spal sedem mesecev. Nekega dne, ko je na polju delal, je tam zaspal, kjer ga je njegova žena našla ter nesla domov. Ko je le še vedno spal, je čez par dni poklicala lokalnega zdravnika, kateri pa se je zaman trudil, da bi ga obudil. V tem stanju je prebil sedem mesecev in v vsem tem času se niso nič kaj trudili z njegovo prehrano. Čudno pa je bilo pri tem to, da ni posebno shujšal. Ves čas je ležal znak, a po sedmih mesecih so neki dan opazili, da se je obrnil v stran ter si z roko podprl glavo. Hitro so poslali po zdravnika, kateri je dal možu močno injekcijo, ki je tudi takoj učinkovala. Mož je odprl oči, stegnil roki ter zazdehal. Skušal je stopiti iz postelje, kar pa ni šlo, ker so bile njegove noge slabe kakor otroške. Nato so ga skrbno prehranjevali in čez štirinajst dni se je toliko opomogel, da je šel zopet za delom.

— Dolga kazen. Španske postave so nekoliko zastarele. Neki Luis di Granja je bil pred kratkim obsojen v Madridu za 33 sleparij v celem na 473 let ječe. Državni pravdnik je namreč zahteval po postavi 14 let in 8 mesecev zapora za vsak zločin ter je sodišče pristalo na to odmero.

Gospodarstvo

Vladni svetnik Franjo Zupnek.

Najhitrejša železniška zveza Slovenije z morjem.

Najkrajša, najhitrejša in najcenejša železniška zveza Slovenije in zapadne Hrvatske ter njenih prestolnic Ljubljane in Zagreba s morjem.

Takoj po prekoračenju soteske Cabranke se začne proga dvigati z vzponom 11 pro mille in obdrži ta smer do postaje Kupa Izvir (718 m) na severni strani Kupčevega vrha.

Na jugozapadnem koncu postaje Cabar-Prezid se obrne proga proti jugu, prereže v približno 1 km dolgem predoru višino Jazbine, prevozi grapo potoka Mandil in doseže pri km 20 med vasema Na Koncu in Kraj v višini 570 m postaja Kraljev vrh-Plešče, na katero bodo gravitirali gozdovi iz okolice Tršče, Rudnik, Črni laz, Kukov laz itd.

Trasa poteka dalje po vzhodnem pobočju višine, ki se razprostira od Kraljevega vrha proti jugu, prekorači na njuno zapadno pobočje, ter doseže v km 88 na zapadnem pobočju Sv. Gore postajo Sv. Gora-Oslinica.

Trasa se nato obrne zopet proti zapadu in peče ob severnem pobočju Gerovske kotline, ki se proti jugu in doseže v km 88 postajo Gerovo-Podšije (688 m).

Ta postaja, od katere že sedaj peljejo ceste čez Krzinalo na Klansko in Cabransko Polico in proti Kastavščini, tvori vevlačno postojanko za dohod na Kastavščino in za izhodišče velikih šum in pragovodov, razprostirajočih se po obširnih kraških višinah in planotah, ki ležijo med Gerovsko kotlino in obsejnim višinami Klanske in Cabranske udrine.

Trasa pelje dalje v jugovzhodni smeri po severnem pobočju Kupčevega vrha in doseže pri kilometru 44 postajo Kupa-Izvir-Kraščevica (718 m). Od te postaje, ki je situirana na planoti ob severnem pobočju Kupčevega vrha, se nudi strmečemu obsegu grandioznega razgleda na čez 400 metrov globoke prepadine in na jezerski tolmun, iz katerega izvira okoli 50 m široka reka Kupa, oziroma odteka iz podzemskih pritokov, ter na globoke soteske Kupe in Cabranke. Ravno tako grandiozen je pogled na gorsko panoramo skalnatih višin in reber Borovskih in Goleniško-Snežniških višin, katere obkrožajo kot mogočne gorske utrdbe, dvigajoč se iz strmih sotesk Kupe in Cabranke, liki silovitih gradov ciklopop, temne Borovske, Kočevsko-Goleniške in Travanjske gozdove. Ta postaja je pa tudi jako važna za velike gozdove, ki se raztezajo čez severna predgorja Rišnjakovih višin ter kraških visokih planot Osredak, Bukov vrh, Šija, Črna Draga, Hrib, Mladje itd.

Dalje pelje trasa v jugovzhodni smeri akoraj horizontalno nad globoko udrtno Kraščevičkega potoka proti Biljevin (720 m) in se obrne prekoračivši prelaz med Vrščici in Tisovcem oziroma Dergomelom, proti jugu in doseže v km 47 postajo Biljevin (Vrščici)-Okrug (720 m), ki tvori izvozno postajo za visoke gozdove višin Javorov vrh, Kučni vrh in Vrščici, dalje za gozdove, ležeče vzhodno in severno Biljevine in Okruga kot Tisovac, Dergomel, Praprod vrh, Belica vrh, Greben vrh, Polakova, Jazbine, Spičasti vrh in Dimovac.

Trasa pelje dalje v južni smeri na zapadnem pobočju kotline Črnulug in doseže v km 51 postajo Črnulug-Rišnjak, ki je postirana na severnem pobočju Velikega Tumača (710 m) in bo tvorila tovrstno postajo za obširne visoke gozdove mogočne Gerovske kotline, katero obdajajo kraška gorovja Rišnjak, Medvedova vrata, Glavina, Travnik, Veliki Tumač in Poklan vrh.

Zatem pelje trasa dalje v južni smeri, prevozi skoraj horizontalno kotline (doline) Radeče lomi in Palčeva belevina ter doseže v km 58.5 v morski višini 728 m en kilometer zapadno od postaje Delnice — torej v kilometru 60 od postaje Sušak računano, na že obstoječo državno železnico Zagreb — Delnice — Sušak.

Tukaj je na ravni planoti, ležeči med južnim pobočjem Palčeve belevine in zapadnim pobočjem Lučičkega vrha, na mestu, kjer se obrne reška železnica proti jugu in proti Lokvam, projektirana nova velika postaja delta: »Delnice Zapad«, tako da vlaki iz Kočevja oziroma iz Črnomilja lahko obratujejo direktno proti Sušaku — istotako kot proti Ogulnu in Splitu.

Pri tozadevnih trasno določljivih pohodih in obravnavah leta 1920-21. in 1922. so merodajni interesi zaprosili, da se na ravnokar opisani ravnini zgradi novi spojni ali križiščni kolodvor, ker bi bilo potem mogoče zgraditi v obširni ravnini velike industrijske naprave, ki so pri sedanjem kolodvoru Delnice radi terenskih težav izključene.

Pri trasiranju in izločevanju tu opisane železniške trase so bili merodajni naslednji razlogi, ozirni in tehnične zahteve:

1. Da ostanem s svojo traso v celoti razdalji v belem, apnenčastem kraškem terenu — torej v dobrem, stanovitnem gradbenem terenu.

2. Da se trasa principijelno izogne nevarnemu, po globokih vodnih grapah raztrganemu plazovitemu, glinasto-škrljastemu terenu globokih in strmih, deloma nedostopnih sotesk reke Kupe in Cabranke.

3. Da se izognem onemu najstrmejšemu in vesled plazovitosti terena najbolj ogroženemu delu proge med Srpekimi Moravci in Delnicami.

4. Da se proga trasira kolikor mogoče ravno proti morju z najmanjšimi vzponi ter brez vsakih protistrmcev, tako da je

5. najhitrejši in najvarnejši promet omogočen.

6. Z ozirom na dejstvo, da se nahajajo gozdovi šele v višinah preko 600 oziroma 700 m — dočim je v globokih soteskah Kupe in Cabranke porabljen vsak kotiček zemlje le za pridelovanje zelenjave, solčiva in deloma žita, ter torej tam težkih tovorov sploh ni — je bilo potrebno, progo tako visoko izpeljati, da je omogočen najlažje in najcenejšo tovarjenje velikanskih množin lesa.

7. Končno se je s tem, da sem privedel progo do Cabra in Gerovega, omogočil dostop in aprovizacija in obramba dosedaj od državnega centra in zaledja popolnoma odrezanih, a prirodno bogatih pokrajin, katere sem že navedel v uvodu pod točko 1.

Da pa dobim za Cabar in Prezid, ter za njuno veliko, daljno zapadno obsejno okolico drugo direktno, neodvisno radijano železniško progo iz Karlova oziroma Zagreba in Črnomilja preko Kočevja, je bilo potrebno, da zvežem Črnomeljko železnico preko Starega trga in Knežje lipe do Stalcarjev na kočevsko-delniško progo (traso).

S to zvezo, ki jo bom v naslednjem popisal, dobim najkrajšo, najhitrejšo, najcenejšo in najbolj varno železniško zvezo zapadne Hrvatske in njene prestolice Zagreba — ter dalje Ogrske, Slovaške in Poljske s našimi Kvarnerskimi lukami.

(Konec sledi.)

Načrt borznega zakona in Ljubljanska borza.

Pretekli teden se je vršila, kakor smo že poročali, v Zbornici za trgovino, obrt in industrijo v Ljubljani anketa o načrtu borznega zakona. Na inicijativno upravnega sveta Ljubljanske borze se je poslala merodajnim činiteljem spomenica, ki so jo na anketi prečitali in odobrili.

Spomenica navaja med drugim sledeče: V načrtu zakona o borzah, izdelanem v ministru trgovine in industrije, je predvideno, da določa minister trgovine in industrije ob priliki odobrenja za otvarjanje novih borz, s katerimi posli se bo nova borza bavila. Tej razumljivi in opravičeni določbi sledi pa določilo, da se moreje valutni posli obavljati samo na belgajski in zagrebški borzi.

Borzni svet Ljubljanske borze za blago in vrednotno smatra za svojo dolžnost, da opozori vse merodajne činitele na omenjeni odstavek tega zakonskega načrta. Po mnenju uprave Ljubljanske borze bi popolnoma zadostovalo določilo, da odredi minister trgovine in industrije vsaki novi borzi njen delokrog in da se delokrog že obstoječih borz ne more razširiti brez odobritve tega ministra. Omenjeni odstavek, da se valutni posli smejo obavljati samo na belgajski in zagrebški borzi, smatra borzna uprava za neumesteno. Ako se ta določba ne eliminira, je vsaki bodoči vladi onemogočena izdaja dovolitve za trgovanje z valutami in devizami na Ljubljansko borzo.

S tem bi bila vzeta gospodarskim krogom Slovenije za vso bodočnost nada, da se Ljubljanska borza izpopolni s podelitvijo koncesije za trgovanje z valutami in devizami v polnopravno institucijo, kakor jo brez dvoma zasluži tako razvita industrija in trgovina tega dela naše kraljevine.

Dalje se v spomenici zahteva, da se uzakoni dovoljenje trgovanja z valutami in devizami tudi za Ljubljansko borzo ali pa, če proti prikladanju to ob tej priliki ne bi bilo mogoče, da se vsaj eliminira iz tega zakona citirani zaključni pasus čl. 2., ki onemogoča vladi tudi za v bodočnost izpolnitev naše želje. Merodajna mesta so od 1. 1922. naprej že neštetočkrat uvidela upravičenost naše prošnje in nas zagotovila ugodne rešitve, ko bodo odstranjeni trenutni tehnični in finančni politični pomisleki.

Medtem se je ustanovila Borza za blago in vrednote v Ljubljani, ki se lepo razvija, zgradila se je tudi direktna telefonska zveza Belgrad z Ljubljano in stabilizirala se je mednarodna vred-

nost dinarske valute. S tem je po našem mnenju padla vsaka ovira za izpopolnitev Ljubljanske borze s koncesijo za devizne posle. V slovenskem delu naše kraljevine je zelo razvita industrija in trgovina. Za nabavo surovin in polidelkov in fabrikatov iz inozemstva rabi veliko množico deviz, iz izvosa lesa, delnih pridelkov, polfabrikatov in fabrikatov ima pa velik dotok tujih plačilnih sredstev.

Ta razvoj industrije in trgovine ima za posledico zelo pomemben promet z devizami in valutami, ki alimentira in zaposluje naše dobro razvito bankarstvo. Poleg tega imamo velik dotok tujih plačilnih sredstev iz nakazil izseljencev, zlasti iz Amerike.

Devizni zavodi morajo vsled tega pomanjkanja deviznega poslovanja pri Ljubljanski borzi izvršiti naloge svojih komitetov na borzi v Zagrebu ali Belgradu in se morajo v ta namen posluževati posredovanja kakave denarnega zavoda bodisi v Zagrebu ali v Belgradu ali pa kakave borznega senzala. K izravnavi teh poslov so potrebna velika nakazila potom Narodne banke, ki pomenijo izgubo na obrestih. Ta izguba kakor tudi ogromni stroški na telefonskih pogovorih in zasluzku posredovalcev gre v breme komitent-nalogodajalca. Industrija in trgovina bi si prihranila mnogo stroškov in truda, če bi se obavljali ti posli na Ljubljanski borzi.

Tudi za denarne zavode v Sloveniji bi odpadla velike težave, če bi mogli obavljati svoje devizne prodaje in nakupe na Ljubljanski borzi, ker bi odpadla potreba vzdrževanja velikih dobrotin in sedežih dosedanjih deviznih borz ali pa potreba neracionalnih nakazil žiro Narodne banke.

Iz tega sledi, da je popolna borza v Ljubljani stvarna potreba za gospodarstvo v slovenskem delu naše države in, da bi izpolnitev te želje naših gospodarskih krogov odstranila nepotrebna bremena in olajšala njihovo delo.

Kmetijska razstava v Ljutomeru.

Razstava v Ljutomeru je nudila vpogled v kraljevno proizvodnjo iz treh kmetijskih panog, t. j. iz vinarstva, sadjarstva in poljedelstva ter se je zategadelj razlikovala v precejšnji meri od silnih prireditvev v sosednih okoliših.

Prireditvev je uspeha in dosegla svoj smoter, čeprav se zanjo razen skromnega razgleda v časopisju ni delala nobena posebna reklama. Obiskovalci so zadovoljnih obrazov odhajali na svoje domove ter trdno sklenili, da se bodo posvetili še z večjo vmeno kmetijski proizvodnji, tako v kvalitativnem, kakor tudi v kvantitativnem oziru, in si na ta način osvojili široke sloje odjemalcev. Več se tudi na drugih razstavah ni doseglo, kajti uspeh takšne prireditve gotovo ne obstoja v šumečih časopisnih poročilih, marveč v tem, koliko se je storilo v svrhu zboljšanja kmetijske proizvodnje in v koliko so se dosegli boljši trgovski stiki z odjemalci.

Obetati si od razstave ved, ali pa celo trditi, da se je potem razstava dosegla zveza z inozemstvom, pomeni uspeh razstave pretiravati, kajti naše sadije i. dr. se je pošiljalo v inozemstvo že dolgo vrsto let pred tem navedse uspešnimi razstavami. To vedo povedati razni sadni prekupeci in trgovci, ki sicer niso vselej pokazali smisla za ta posel, ker so postopali s tem izvoznim predmetom desetokrat nepravilno. Zakaj neki ti izvoznikarji ne izvažajo tudi vina? Enostavno iz razloga, ker z njim preko meje ne morejo radi previsek carine. Če bi se zahtevala enaka carina tudi na sadije, bi morda ljub vsem razstavam ne mogli z njim preko meje.

Razstava v Ljutomeru je pokazala predvsem, kaj zmore domača produkcija glede vinarskih, sadjarskih in poljedelskih proizvodov, ter naj služi v spodbudo za uspešno tekmovanje med interesi na tem polju.

Živinski sejem v Ljubljani. Na Živinski sejem v Ljubljani dne 7. novembra 1926 so prignali: 239 konj, 7 žrebet, 74 volov, 72 krav, 41 telet in 210 prašičkov za rejco; prodanih je bilo: 38 konj, 5 žrebet, 42 volov, 48 krav, 8 telet in 185 prašičev. Cene so bile: vol I. 8 Din, II. 7.50 Din, III. 6.50 Din; krave debele 5—6 Din, klobasnice 3—4 Din; teleta 9—11 Din (vse za kg žive teže). Konji so bili po: 5000—6000 Din; prašiči pa po 150—250 Din za komad. Prodalo se je tudi nekaj za izvoz v Avstrijo.

Problemi svetovne gospodarske konference. Dne 15. t. m. se je pod predsedstvom Theunisa (Belgija) sestala pripravljalna komisija za svetovno gospodarsko konferenco. V svojem govoru je predsednik Theunis naglasil, da ima pripravljalna komisija popolnoma proste roke glede izbire problemov, ki se naj stavijo na dnevni red svetovne gospodarske konference. Francoski delavski vodja Jouhaux je izjavil v imenu mednarodne organizacije delavcev, da je pripravljalo delo že toliko dozorelo, da je mogoče izločiti najvažnejše probleme.

me. Ti problemi se tičejo: gospodarske organizacije miru, stabilizacije denarstva, preprečenja gospodarskih kriz, ki povzročajo brezposelnost in zbaljsanja mednarodne trgovine (odprava protekcionističnih uvoznih in izvoznih carin predvsem za surovine). Na dnevni red naj se stavi tudi vprašanje mednarodne kontrole glede dogovorov med industrijskimi podjetji, kakor tudi vprašanje organizacije izseljevanja in useljevanja. Ustanovi naj se stalna organizacija za študij in kontrole mednarodnega gospodarstva, v kateri naj bi bili zastopani producenti, trgovina, poljedelstvo, delavstvo in konzumenti.

Italijanska zunanja trgovina. V mesecu oktobru 1926 je znašal uvoz v Italijo 1767 milijonov lir, izvoz pa 1828 milijonov lir; italijanska zunanja trgovina je bila torej aktivna za 61 milijonov lir. Proračun sarajevske občine. Te dni je bil izdelan proračun sarajevske občine, ki znaša 24 milijonov dinarjev.

Francoska avtomobilska industrija. V l. 1926. se je zaustavil zaradi razmer na tržišču kapitala. Tvorice obračajo sedaj pažno zlasti kvaliteti. Hudo konkurenco dela francoskim tvornicam Fordova tvornica v Gennevilliers, ki je izdelala lani 25.000 voz (Citroën 67.500, Renault 45.000, Peugeot 30.000). Skupno so v Franciji lani proizvedli 200 tisoč voz napram 150.000 v letu 1924. Četrtna francoske produkcije gre v inozemstvo. Lani je znašal izvoz 57.000 voz, v prvih 9 mesecih letos pa 42.000 (45.000 v odgovarjajoči dobi lani), kar je pripisovati predvsem nazadovanju izvoza v Anglijo, kjer so zopet uvedli carino na uvoz avtomobilov. Uvoz avtomobilov v Francijo je znašal v prvih 9 mesecih letos 5000 voz (lani v odgovarjajočem razdobju 14.000 voz). Vzrok: Fordova tvornica v Franciji.

Borza

Dne 17. novembra 1926.

DENAR.

Zagreb. Berlin 13.464—13.494 (13.4589—13.4889), Italija 233.97—235.97 (231.75—233.75), London 274.65—275.45 (274.65—275.45), Newyork 56.53—56.73 (56.53—56.73), Pariz 195 bl. (190.50—192.50), Praga 167.70—168.50 (167.70—168.50), Dunaj 7.9823—8.0123 (7.9792—8.0092), Curih 10.9275—10.9675 (10.9275—10.9675).

Curih. Belgrad 9.145 (9.145), Budimpešta 72.50 (72.50), Berlin 123.125 (123.10), Italija 21.65 den. (21.15), London 25.15 (25.15), Newyork 518 (518.50), Pariz 17.60 den. (17.25), Praga 15.35 (15.36), Dunaj 73.20 (73.20), Bukarešt 2.85 (2.82), Amsterdam 207.375 (207.35), Bruselj 72.15 (72.15), Varšava 57.5, Stockholm 138.30, Madrid 78.85.

Dunaj. Devize: Belgrad 12.48, Kodanij 188.90, London 34.35, Milan 29.53, Newyork 707.65, Pariz 24.20, Varšava 78.15. Valute: angleški funt 34.34, francoski frank 24.22, lira 29.44, dinar 12.48, češkoslovaška krona 20.95.

Praga. Devize: Lira 141.30, Zagreb 59.48, Pariz 115.05, London 163.65, Newyork 33.70.

VREDNOSTNI PAPIRI.

Ljubljana. 7% invest. posoj. 74—78, vojna odškodnina 330 den., zastavni listi 20—22, kom. zadolžnice 20—22, Celjska 194—198, Ljublj. kreditna 140 den., Merkantilna 100 den., Prastrediona 865 —868, Kred. zavod 170—180, Strojne 100 den., Trbovlje 330 den., Vevče 105 den., Stavbna 55—65, Sešir 104 den.

Zagreb. 7% invest. posoj. 77 zaklj., vojna odškodnina 335—337, Hrv. esk. 100 zaklj., Prastrediona 865 zaklj., Ljublj. kreditna 141 zaklj., Sečarana 400—425, Slavonija 35 zaklj., Vevče 105 den. Dunaj. Podon.-savski-jadr. 796.000, Živno 760.000, Alpine 406.000, Greinitz 69.000, Kranjska industrijska 430.000, Trbovlje 406.000, Hrv. esk. 137.500, Leykam 120.500, Avstr. tvornice za dušik 257.000, Slavonija 45.500.

BLAGO.

Ljubljana. Les: Trami merkantilni, monte, fco nakl. post. 250 bl., bukova drva, suha, fco meja 23 den., hrastova drva, suha, fco meja 21 den., bukovi plohi od 50 do 120 mm, od 2.25 m napr., fco vag. meja 500 den.

Zito in poljski pridelki: Pšenica bačka 76-77, 2%, fco nakl. post. 302.50 bl., pšenica 75-76, fco vagon naklad. post. 297.50 bl., koruza umetno sušena, fco vag. nakl. post. 165 bl., koruza nova, času primerno suha, fco vag. nakl. post. 140 bl.; koruza nova, času primerno suha, za december, fco vag. nakl. post. 145 bl.; koruza nova, času primerno suha, za januar, fco vag. nakl. post. 150 bl.; koruza nova, v storžu, fco vagon nakl. post. 80 bl.; ajda prekmurska, fco vag. nakl. post. 335 bl.; rž, 71-72, 2 odstot., fco vag. nakl. post. 225 blago, oves novi, fco vag. nakl. postaja 165 bl.; jčmen krmilni, 62-63, fco vag. nakl. postaja 170 bl.; jčmen krmilni, 63-64, fco vag. nakl. postaja 180 bl.

Sir H. Rider Haggard:

Hči cesarja Montezume.

Zgodovinska povest.

Is angleščine prevel Jos. Poljanec

Dobre štiri mesece sem tako bival v hiši kasika v mestu Tobasko, ki je šel v svoji prijaznosti do mene tako daleč, da mi je celo ponudil svojo sestro v zakon. Na to ponudbo sem kolikor mogoče prijazno odgovoril, da to ni mogoče, in on se mi je čudil, kajti dekletje je bilo v resnici zalo. Res, tako dobro so ravnali z menoj, da bi bil skoraj vzljubil to dobro, večje in marljivo ljudstvo, če moje srce ne bi bilo tako daleč in da bi oni ne imeli tako strašnih obredov svoje vere, ki sem jim malodane vsak dan moral biti priča.

Ko so že minuli dobri štiri mesece, so se naposled vrnili seli z dvora cesarja Montezume, katere so na potu močno zadrževale in ovirale narasle reke in druge nezgode. Tako velika je bila važnost, ki jo je cesar polagal na to, da so me prijeli, in tako silno me je želel videti v svoji prestolici, da je bil poslal svojega lastnega nečaka kneza Guatemoka pome in z njim veliko spremstvo vojakov.

Nikdar ne pozabim prvega mojega sestanka s tem knezom, ki je pozneje postal moj najdražji tovariš in sobojevnik. Ko je dospel s svojim spremstvom v Tobasko, me ni bilo doma, ker sem bil na lovu; šel sem bil streljat jelene z lokom in puščicami; v tem orožju sem bil tako izurjen, da so se mi vsi Indijanci čudili; seveda niso vedeli, da sem bil v streljanju z lokom dobil dvakrat darilo pri strelnih tekmah v domačem mestu. Poseben sel nas je prišel klicat z lova in vrnili smo se neutegoma, noseč lovski plen seboj. Ko sem dospel na dvorišče kasikove hiše, je na njem mrgolelo vojakov v sijajni opreml. Med njimi pa je bil eden, ki je bil še sijajnejši od ostalih. Bil je

mlad, jako velik in plečat, prav lepega obraza, oči pa je imel kot orel; sploh je vsa njegova zunanost dihala veličastvenost in visokost. Telo mu je obdajal zlat oklep, preko katerega je visel plašč iz sijajnega perja, izbrano sestavljenega v pramenih iz različnih barv. Na glavi je nosil čelado s kraljevo perjanico, to je orlom, ki je stal na kači, narejeni iz zlata in draguljev. Na rokavih in pod kolena je nosil obroče iz zlata in draguljev, v roki pa je držal sulico z bakreno rezino. Okoli njega je stalo mnogo plemičev, ki so bili precej njemu podobno opravljeni, samo da je večina njih nosila namesto zlatega oklepa telovnik iz prešitega platna, namesto kraljevskega znaka pa perjanico iz ptičjega perja.

To je bil Guatemok, Montezumov nečak in pozneje poslednji cesar države Anahuak. Čim sem ga ugledal, sem ga pozdravil po indijanski šegi s tem, da sem se z desnico doteknil tal in jo nato vzdignil do glave. Guatemok pa, ki me je pozorno gledal, ko sem stal z lokom v roki, oblečen v preprosto lovsko obleko, se je odkritosrečno nasmejal in rekel:

»Veš, Tjule, ako količak poznam ljudi po njihovi zunanosti, moram reči, da sva si preveč enaka po rojstvu in starosti, da bi me pozdravljal, kakor pozdravlja suženj svojega gospodarja.« In podal mi je roko v pozdrav.

Prijel sem jo in mu odgovoril s pomočjo Marine, ki je z željnimi očmi premotrivala tega visokega gospoda.

»Morebiti je tako, knez, a dasi sem v svoji domači deželi ugleden in premožen možak, nisem tukaj drugega kot suženj, katerega so iztrgali žrtvovanju.«

»Znano mi je,« je rekel in čelo se mu je pomračilo. »Dobro je za vse, ki so tukaj, da so te tako iztrgali, preden si izdahlil življenje, sicer bi Montezumova jeza zadela vse mesto.« Pri teh besedah je pogledal kasika, ki je trepetal po vsem životu, tako

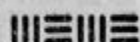
strašno je bilo tiste čase samo Montezumovo ime.

Nato me je vprašal, ali sem Tjule ali Španec. Povedal sem mu, da nisem Španec, ampak nekega drugega belega plemena, dasi mi je tekla tudi španska kri po žilah. Te besede so ga pripravile v zadrego, kakor je bilo videti, kajti še nikoli ni bil slišal o kakem drugem belem plemenu; zavoljo tega sem mu povedal nekoliko svoje zgodbe, vsaj toliko, kolikor je bila v zvezi z mojo nesrečo na morju.

Ko sem bil končal, je rekel: »Ako sem prav razumel, Tjule, praviš, da nisi Španec, a imaš vseeno špansko kri v svojih žilah in si dospel semkaj na španski ladji; ta zgodba se mi vidi prav čudna. No, sicer je pa stvar Montezume, da sodi v teh zadevah, zavoljo tega ne govorimo več o tem. Pokaži mi, kako ravnas s tistim tvojim velikim lokom. Ali si ga seboj prinesel ali si ga tukaj naredil? Pripoveduj mi, da v vsej deželi ni takega lokostrelca kot si ti, Tjule.«

Stopil sem k njemu in mu pokazal svoj lok, katerega sem bil sam naredil in s katerim sem lahko izstrelil puščico kakih šestdeset korakov dalje kot z vsakim anahuaskim lokom; začela sva se razgovarjati o lovu in vojski, pri čemer mi je zbog mojega pomanjkljivega znanja jezika pomagala Marina, in preden je tisti dan potekel, sva bila prijatelja.

Skoraj teden dni je počival knez Guatemok s svojim spremstvom v mestu Tobasko in ves ta čas smo se mi trije jako veliko razgovarjali. Kmalu sem spoznal, da se je Marina s hrepenetimi očmi ozirala po visokem gospodu, deloma zavoljo njegove lepote, dostojanstva in oblasti, deloma pa, ker se je bila naveličala ujetništva v kasikovi hiši in bi bila rada postala deležna Guatemokove moči; Marina je bila častihlepna. Na mnoge načine si je skušala pridobiti njegovo srce, on pa se ni zmenil zanjo, kot je vse kazalo, tako da je naposled začela govoriti bolj odkrito in tako, da sem jaz slišal.

Priporočamo LUDSKO KNJIZNICO (jugoslovanske knjižarne v Ljubljani): 19. zv. J. O. Curwood, Kazan, volčji pes, Kanadski roman 18 Din, vezan 30 Din. — 20. zv. Ed. About, Kralji gora 18 Din, vezan 30 Din. — 21. zv. H. R. Haggard, Jutranja zveša, 30 Din, vez. 40 Din. — 22. zv. Otoka kaplana Granla, Popolovanje okoli sveta, Roman v treh delih, 48 Din, vez. 58 Din.

ječmen letni, 65-66, fco vag. nakl. post. 192.50 bl.; otrobi drobni, fco vag. nakl. post. 125 bl.; fižol beli, 8-4 odstot, fco vag. nakl. post. 180 bl.; fižol rmeni, 8-4 odstot, fco vag. nakl. post. 180 bl.; krompir, fco vag. slov. postaja 135 bl.; laneno seme, fco Ljubljana 880 den.; laneno seme Podravina, fco Ljubljana 870 den.

Sport

SK Jadran. Sestanek prireditelnege odseka danes ob 20. uri pri »Mraku«. Pozivajo se gg. Majer, Klobčevič, Span, Smole, Kern in Jamnik, da se ga sigurno udeležijo.

SK Jadran. Sestanek gospodarskega odseka danes ob 20. uri pri »Mraku«. Pozivajo se gg. Šaplja, Smole, Matjašič, Černe, Kandare. — Tajnik.

LAHKOATLETSKI MEETING V PTUJU.

V nedeljo se je vršil v Ptuju lahkootletski meeting, ki ga je priredil SK Ptuj. Poleg domačih klubov so sodelovali še SK Ilirija iz Ljubljane, ki je poslala na meeting le par atletov, ISSK Maribor in SD Rapid iz Maribora. V celem je startalo 39 atletov, od teh samo od Ptuja 27. V metih so bili doseženi jako lepi rezultati, pa tudi v tekih na daljše proge, dočim so rezultati v teku na 100 m bolj slabi, ker so se morali tekači boriti z jako močnim vetrom. Posamezne discipline so izpadle sledeče: Tek na 100 m (finale): 1. Stepišnik (Ilirija), 2. Pavšič (Ptuj), 3. Jeglič (Rapid). — Tek na 400 m: 1. Jeglič (R) 61.1, 2. Valner (P), 3. Uršič (P). — Tek na 800 m: 1. Kovarčič (Maribor) 9:16.3, 2. Žgur (M) 9:16.4. — Skok v vis: 1. Koren (M) 1.54, 2. Baumgartner (P) 1.49, 3. Skoko (P). — Skok ob palci: 1. Strekelj (I) 2.80, 2. Pavšič 2.70, 3. Hreščak (M) 2.65. — Met diska: 1. Skoko 31.60, 2. Murn (P) 31.45, 3. Stepišnik 27. — Met kroglice: 1. Jovičič (M) 11.21, 2. Skoko 10.92, 3. Murn 10.26. — Met kopja: 1. Skoko 44.20, 2. Orehek (Il.) 42.36, 3. Koren (M) 37.50.

Prvo mesto je dosegel SK Ptuj, drugo pa ISSK Maribor, ki zaostaja za Ptujem le za 5 točk. Ptuj jih ima 21, Maribor pa 16. Kot podzvezni delegat je fungiral g. Cizel iz Maribora.

TEŽKA ATLETIKA.

Schielberg je tisti atlet, ki sedaj najlepše težno dviga, Strassberger je pa najboljši nemški atlet, in si je že večkrat izvojeval svetovno prvenstvo težke teže. V Kölnu je bil v splošni kvalifikaciji Schielberg 10 kg pred Strassbergom; sedaj bo revanšna tekma, 26. t. m. v Münchenu, 18. decembra na Dunaju. — V Bologni so se izvojevala italijanska prvenstva v teški atletiki in so beležila štiri nove italijanske rekorde: Gabetti (peresna teža) obojernočni poteg 87.5 kg, obojernočni sunek 109.5 kg; Bonetti (lahka teža) težno 82.5 kg; Merzoli (težka teža) obojernočni poteg 107 kg.

SEZNAM IGRAVCEV TENISA.

Sedaj je sestavljen še Tilden svoj seznam najboljših igravcev tenisa na svetu, in imamo kar tri.

Myers	Suzana	Tilden
1. Lacoste	Lacoste	Lacoste
2. Borotra	Borotra	Cochet
3. Cochet	Cochet	Richards
4. Johnston	Richards	Tilden
5. Tilden	Johnston	Borotra
6. Richards	Tilden	Alonso
7. Harada	Alonso	Harada
8. Alonso	Kinsey	Johnston
9. Kinsey	Féret	Chaudler
10. Brugnon	Harada	Brugnon ali Kinsey

Lacoste je neoporečno prvi. Borotra pozicija je čudna. Za Lacosteja in Cochetja pravi Tilden: ni vprašanja (da gre namreč 1. in 2. mesto njima), kje bodo sedaj novi nemški igralci? In kje so jugoslovanski tekmeči za Davisov pokal? Tudi Helena Willsova je napravila seznam, do št. 6. Takle je: 1. Tilden, 2. Lacoste, 3. Cochet, 4. Borotra, 5. Johnston, 6. Richards. S Tildenom je osamljena.

NEMSKI DAMSKI REKORDI.

Odkar gojijo nemške sportnice lahko atletiko, ni prinesla še nobena sezija takih uspehov kot letošnja. Najprvo so sprejeli Nemčijo v Madnarodno žensko zvezo, nato so pa še nemške atletinje tudi ven v Pariz Od 12 daril so jih odnesle domov 4. V pretekli seziji so napravile sedem novih rekordov, pri čemer omenja met diska gđ. Reuterjeve 38.34 m na prvem mestu. Pred 25 leti je bil to še absolutni svetovni rekord, napravljen pač s težjim diskom. Omembe vreden je tek 100 m v 12.3 gđ. Wittmann. Junkersova ji je nevarna tekmovalka. A ne samo rekordi so ono, kar označa napredek leta 1926, temveč tudi dvig srednje povprečnosti, in to je še več vredno. Pri izvojevanju nemških prvenstev n. pr. je skočilo šest tekmovalk čez 1.45 m visoko, štiri so pa zaluzile diskos čez 32 m. Novi seznam, ki ga mora odobriti še Nemška lahkootletska sportna zveza, je tale:

100 m 12.3 Wittmann 1926;

200 m 27.4 Wittmann 1924;

800 m 2 : 36.4 Lingner 1925;

1000 m 3 : 18 Lingner 1925;

vrsta 4 × 100 m 50.3 Berl. Sportklub 1926;

vrsta 10 × 100 m 2 : 12.8 Sportklub Charlbg 1926;

švedska vrsta 2 : 32.6 Berl. Sportklub 1925;

skok v višino 1.495 Bredow 1926;
skok na daljavo 5.54 Kießling 1921;
diskos 38.34 Reuter 1926;
krogla 11.57 Henoch 1925;
kopje 32.20 Hargus 1926;
metalna žoga 66.68 Luxem 1926.

Trinajst panog smo našli, od teh je bilo sedem rekordov letos zboljšanih, torej nad polovico. Če vzamemo še lansko leto zraven, pridemo na število 11 in ostaneta za prejšnja leta samo še dva rekorda. Najbolj trdovraten je skok na daljavo, iz leta 1921.

SPORTNE KNJIZNICE.

Sportniku naših dni večkrat očitajo, da misli samo na sport, vse drugo pa da mu ni dosti mar. Marsikaj je na tem resnica, čeravno v splošnem taki očitki niso upravičeni. Zalibog klubi v tem oziru niso tisti vzgojitelji, ki bi prav za prav morali biti. Klubi ne bi smeli vzgajati samo rekorderjev, brigati bi se morali tudi za duha. Skupne koristi, skupna duševna vzgoja. Ni pa v vsakem klubu tistih ljudi, ki bi mogli to vzgojo voditi. Boljše gre s knjižnico. Vsak klub si jo lahko tekom časa nabavi. Vsak član lahko nekaj sam da, nekaj pa pride iz glob itd. Najprvo seveda sportne knjige. S prakso naj gre teorija z roko v roki. Sportnik naj ne bo slepi konj, ki hodi okoli vodnjaka, on naj svoj sport tudi pozna. Pa ne samo to; ve naj še kaj drugega, preko svoje ožje panoge; pozna naj tudi druge sportne vrste, ve naj kaj o sportni higieni, o sportnem raziskovanju, pozna naj svoje telo, bavi naj se z anatomijo in fiziologijo. Poleg predavanj naj mu vse to povedo knjige. Razen sportnih knjig naj bi si nabavil klub seveda tudi druga literarna dela.

Klubi in Zveze bi morale gledati še na to, da dobi primerne knjige tudi naraščaj. Navadno so v šolskih knjižnicah zastarele knjige; novega ne dobiš dosti notri. Nabavile naj bi si dobre sportne knjige. Take knjige bi bile tudi najboljši boj proti izrodokom, ki jih je danes žalibog v sportu več kot preveč.

Naše dijaštvo

Socialno politični seminar. Danes ob 20 se zopet zbere soc. pol. seminar v Akademskem domu. Pridite stari in novi člani! Kakor smo se zbirali in pripravljali za uspešno delo na socialnem polju v življenju lanske leto, na kar smo priredili v počitnicah svoje dneve na znanem in ljubkem Joštu, tako in še vse bolj hočemo to nadaljevati letos. Smer in polje nam pove že naslov našega seminarja, pečat, okvir in vsebino našemu hotenju in stremljenju pa bomo dali sami. — Natančneje se še razgovorimo in razvivimo. Da pa se kot ljudje s socialnim čutom na svojem prvem letošnjem večeru spomnimo in prvi vrsti naših trpetih bratov — ni treba besedi! — Vsi in točno!

»Danica« ima v petek 19. novembra ob 20 svoj redni tedenski društveni večer. Predava tov. Seibitz Viljem o zelo zanimivem vprašanju in tudi debata obeta biti vrlo zanimiva. Torej tovariši, da se vidimo vsi! Vsi prijatelji vabljeni! — Tajnik.

Za učiteljstvo

Člani podružnice Slomškove zveze za ljubljansko okolico, ki se udeležijo v soboto zborovanja, imajo po odloku ministrstva prosvete O. N. št. 30.780 pouka prosto. Udeležbo prijavijo brez nadaljnega samo šolskemu upravitelstvu.

Naznanila

Oblasno središče trezne mladine v Ljubljani vabi v društvo »Treznost« v Ljubljani vse one člane, ki so bili vpisani pri kakoršnem koli abstinenčnem »Kolu« in so izpremenili svoje bivanje. Javijo naj se na naslov: društvo »Treznost«, Levstikova 4-II.

Darovi

Za poplavlence so darovali pri mestni blagajni v času od 6. do 13. novembra 1926: Neimenovani 20 Din; Dolenc Oroslov, trgovec, Ljubljana, 500 Din, mesto venca na grob ge. Marije Oblak, Vrhnika, za polhovgrajske poplavlence; Ljubljanska gradbena družba z o. z., Ljubljana, 1000 Din; neimenovani 20 Din; Stepič, Spodnja Šiška 10 Din; Brača Lasan, Spodnja Šiška, 10 Din; Brecljnik Alojzij, Ljubljana, 100 Din. — Skupaj 1660 Din.

Polzvedovanja

Pomotoma je bila vzeta dne 15. t. m. Frančiški Kolesa pred odhodom večernega vlaka na postaji Radohova vas ročna torbica z več listinami in žel. legitimacijo. Prosi se, naj bo dotični toliko priazen in naj vsaj legitimacijo pošlje v Ljubljano gl. kol.

Zgubil se je včeraj med 5. in pol 6. uro zavitek ur. namenjenih za popravilo, in sicer na poti z Ulice na Grad čez St. Jakobski trg, čez most po Krakovskem nasipu do konzuma. Pošten najditelj se nujno prosi, da odda najdeno v upravi »Slovenca«.

Našel se je poročni prstan. Dobi se na Sv. Petra cesti 19-II.

Vremensko poročilo

Meteorološki zavod v Ljubljani, dne 17. novembra 1926.

Višina barometra 308.8 m

Opazovanja	Barometer	Toplota v °C	Rel. vlaga v %	Veter in brzina v m	Oblačnost 0-10	Vrsta padavin		Najvišja temp.	Najnižja temp.
						ob opazovanju	v m m t h		
Ljubljana (dvorec)	7	771.2	9.1	96	NNE 0.5	10	megla	0.1	
	8	771.4	9.2	96	NE 0.5	10	megla		
	14	768.0	12.2	85	mirno	10			
	21	766.7	11.2	92	NE 0.5	10	megleno	13.0	8.8
Maribor		770.9	9.0	96	NW 3	2		17	7
Zagreb		779.8	9.0	96	N 0.5	10	megla		8
Belgrad	8	770.9	8.0	97	mirno	0		20	6
Sarajevo		772.6	6.0	90	E 1.5	0		19	5
Skopje		772.4	8.0	81	mirno	0		21	2
Dubrovnik		769.9	12.0	76	N 1.5	0		22	4
Split		769.6	12.0	97	mirno	6	megla	20	12
Praga	7	769.2	5.0	—	S 1.5	3		15	5

Najvišje temperature veljajo za prejšnji dan, razven ljubljanske.

Barometer je reduciran na morsk gladino. — Visoki zračni tlak (barometer nad 765 mm) prinaša navadno lepo, nizki (pod 755 mm) pa padavinsko vreme. Barometer v mejah od 755 do 765 mm naznanja v glavnem spremenljivo vreme.

Dunajsko vremensko poročilo za četrtek, dne 18. novembra: Oblačno, pri jugozapadnih vetrovih milo vreme, pozneje dež.

Povpr. barometer nižji ko včeraj za 3.1 mm.

DEKLE Z DEŽELE

išče mesta kot učenka za strojno pletenje. Naslov v upravi pod št. 7940.

HIŠNIKA

strogega, za hišo na Selu, sprejemem takoj. J. PREDOVIČ, Ambrožev trg št. 2. 7951

Gospoda duhovnika

vpok. kot dušnega pastirja, išče cerkv. podr. Sv. Križ pri Moravčah, Gorenjsko, 1½ ure od železn. postaje LAZE. — Kraj je zdrav, solčna lega, župnišče (3 sobe), nekaj zemlje, bira, denar dohodki iz ustanove in dr. Blagohotna pojasnila daje pos. Jakob Korimšek, cerkv. ključar istotam, p. Moravče, Gorenjsko. 7917

Kdo sprejme učenca

za harmonij (klavir)? — Pogoje na upravo lista pod številko »15-7904«

Vajenec

kateri ima veselje do pe-karske obrti, se takoj sprejme. Star mora biti najmanj 14 let. — Franc HORVAT, pekarna — Cirkovce, Štajersko.

MIZARSKEGA POMOČNIKA

za pohištvo sprejme takoj Henrik BITENC, mizarstvo, Vižmarje št. 77 nad Ljubljano. 7969

Med pristni, namizni, za potice, nudi po Din 22.50 kg velečebelar A. Maček, Vrhnika.

SLUŽBA organista

nika je razpisana v Radomljah. — Poizve se pri županstvu Radomlje.

Mebl. mesečna soba

se odda samo solidn. gospodu. Naslov v upravi »Slovenca« pod št. 7961.

Inserirajte

V

»Slovincu«!

Košuta

se bo prodajala na stojnici g. Ivan Javornika (poleg mesar. mostu) v četrtek dne 18. t. m. od 11. ure naprej. 7963

ČAJNO MASLO

razpošilja Mlekarska zadruga - Radomlje.

Naprodaj je HIŠA

s pekarijo, gostilno in vso gostilniško opremo. — Kje, pove uprava »Slovenca« pod št. 7934.

Volno in bombaž

za strojno pletenje in vsakovrstna ročna dela dobite po najnižjih cenah v veliki izbiri pri Karlu PRELOGU - Ljubljana, Stari trg št. 12 - in Zidovska ulica št. 4.

Razprodaja

trgovinske, gostilniške, sobne in kuhinjske opreme ter več perila. Konji z opremo, težki in lahki voz, zapravljivček, drugo gospodarsko orodje, dobro ohranjen fotoapar 9 × 12 ter nekaj potrebščin. Vrši se dne 21. nov. t. l. ob 1 pop. v Blekovi vasi št. 3, občina Dolenji Logatec.

LJUBICA ROJEC

zas. uradnica

ŠTEFAN M. DOBRIC uradnik ministr. fin.

POROČENA

dne 14. novembra 1926 Ljubljana Beograd

Prazna soba

za 3 gospodične, se išče v sredini mesta. Cena do 200 Din. - Naslov v upravi lista pod št. 7932.

LJUBITELJEM PTIČEV! Razpošiljam krmo za ptice. Pravilno zmes! Zajemljeno zdravo in suho. Paketirano od 5kg dalje. JOS. GAGEL, trgovina s semeni Ljubljana, Sv. Petra cesta 7.

Modna trgovina

Anton Paš

MARIBOR

Slovenska ulica št. 4. Potrebščine za krojače in šivilje. Strogo solid. cene.

Zimska jabolka

obrana, večjo količino, prodam. Odpošiljajo se po povzetju tudi preko 50 kg. Istotam se dobe hmelovke. - D. RIBIZEL, Sv. Jernej, pošta Loče.

Enonadstr. hiša

zidana zelo solidno, v prav dobrem stanju, z velikim vrtom, se prodaja po ugodni ceni. Ponudbe na upravo »Slovenca« v MARIBORU. 7914

Ore.e in fižol kupite najceneje pri SEVER & Kemp. LJUBLJANA

Železen ŠTEDILNIK

se prod. - Tomše, Dunajska c. 17/IV, desno.

KAVARNA in RESTAVRACIJA

s potrebnim inventarjem in lepim stanovanjem vel. dvoriščem in vrtom ter nizko najemnino, v zelo prometni ulici v Karlovcu, se odda radi starosti. En prostor se more preurediti tudi za trgovino. Resn. reflekt. s potrebnim kapitalom ca. 45.000 Din dobe natančne informacije pri: »ANTE«, Karlovac, ulica Sv. Barbare 7. 7953

POSESTVO

obstoječe iz 54 oralov zemlje s pripadajoč. hišnimi in gospodarskimi poslopji se odda pod ugodnimi pogoji v najem. Vpraša naj se: Maribor, Cankarjeva ulica št. 10. 7954

Denarne naložbe posreduje vestno in varno. posojila oskrbi, posessiva prodaja in kupuje. trgovske informacije dale: Dr. IVAN ČERNE, gospodarska pisarna, Miklošičeva cesta 6

Pritlično hišo

prodam: 4 sobe, kuhinja, večja klet, lep vrt in delavnice z električ. pogonom, vodovod, takoj vse prazno, porabno za malo tovarno, na periferiji mesta. - Naslov v upravi »Slovenca« pod št. 7854.

Dam v sobo s kuhinjo in strojniključavničarsko delavnico

na električni pogon, na periferiji mesta. - Naslov v upravi pod št. 7855.

Pozor čevljarji!

Gornje dele vseh vrst čevljev dobite dobro in solidno izvršene po najnižjih cenah pri L. Marchiotti, trgovina z usnjem, Ljubljana, Sv. Petra cesta 30. 4845

Stavbno podjetje

ACCETTO & drugovi družba z o. z. Maribor, Franciškan. ul.

AUTOMOBILE

vsakovrstne, in motorna kolesa, popravila najbolje, najhitreje in najceneje: FLORJANČIČ, Karlovska cesta 22. 6432

Prodaj takoj

samo dobro blago: 30 polovnjakov mašančevca po 2.50 Din liter; 10 polovnjakov hrusevca po 3 Din liter; 10 polovnj. domačega jesuha po 1 Din liter. FRANC JUHART, veleposesnik, Slovenska Bistrica. — Prodaj tudi na drobno. 7954

SKLADIŠČE

za KURIVO, prostorno, vsaj deloma krito in zaprto, blizu glavnega ali gorenj. kolodvora, po možnosti tudi hlev in sobo za skladiščnika — vzamem v najem za daljšo dobo. Takojšnje ponudbe na upravo pod: »STALNO št. 7911«.

Iščemo prirezovalce

(Zuschneider) in ŠTEPARICE.

Ponudbe na: AND. JAKIL, tvornica kože i cipela d. d., KARLOVAC.

Iščem zastopstva.

Vsestransko dobro znan trgovec, ki je opustil trgovino, IŠČE prvovrstne TOVARNE TEKSTILNE STROKE za Bačko, Banat in Srem. — Ponudbe v nemščini na Friderika SCHERER, Beška, Srem.

Znižane cene in največje skladišče dvokoles, motorjev, šivalnih strojev, otroških vozičkov, vsakovrstnih nadomestnih delov, pnevmatike. Posebni oddelek za popolno popravo, emajliranje in ponikanje dvokoles, otroških vozičkov, šivalnih strojev itd. — Prodaja na obroke. — Ceniki franco. »TRIBUNA« - F. B. L., tovarna dvokoles in otroških vozičkov, Ljubljana Karlovska 4

MESTNA DUHOVŠČINA V PTUJU naznanja tužno vest, da je prečastiti gospod zlatomašnik

Martin Jurkovič

inf. prošt, konzist. svetnik, mestni župnik

danes dne 16. novembra v 80. letu starosti v Gospodu preminul. — Pogreb blagopokojnika se vrši v četrtek 18. novembra ob pol 3 popoldne iz proštjske cerkve po opravljenih mrtvaških molitvah na mestno pokopališče. — Slovesna zadušnica bo v petek ob 8. uri v tukajšnji proštjski cerkvi.

Ptuj, dne 16. novembra 1